

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 26 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-basáboz polt sor egyszer 20 ft,
minden következőnél 16 ft.

Ryáttér polt sora 40 ft.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.

TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.

TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1912.

FŐSZERKESZTŐ
STAUBER JÓZSEF

Szerda, július 3.

Mai számunk főbb közleményei:

- Tanítók a kultuszminiszternél.
- Hatvankétezer korona gondnoki díj.
- A festészet bolondjai.
- Wilson a demokrata elnökjelölt.
- Kovács Gyulát a gyűjtőfogházba viszik.
- Hamiskártyás magántitkár.
- Operát! Operát!
- Ki eszközölte ki a tizenegyedik patikát?
- A színügyi bizottság ülése.
- Kétszáz arató sztrájkja.
- Elmebajos aradi tanár.
- Hogyan él Hárti alezredes?
- Tarkaságok.

Memento.

Irta: Lengyel Zoltán dr.

A jó Isten a biblia szerint kénköves tüzes erőt bocsátott Sodomára és Gomorára. Így büntette bűneiért. Elpusztította lakóit példaadás okáért. Kivételt csak a Lóth házaspárral tett, de nekik is meghagyta a parancsot hozó angyal, hogy hátra ne nézzenek. Ha szót fogadnak: menekülnek. Ha nem: sóbálvánnyá változnak.

Ez a kép egészen ráillik a magyar közéletre. Sok a bűnünk. Igaz alig látható közöttünk. Egymásra kiabáljuk a bűnöst, de mindannyian gyengék, gyarlók és megátalkodottak vagyunk hibáinkban.

A nemzeteket alkotó, fentartó, felnevelő és elpusztító örök törvény kérielhetetlenül állapítja meg a mérleget. Aki életre való: azt kivételesen meghagyja az életnek, ha a parancsot követi. Aki halálra érett: azt el-

pusztítja, minden ija-fijával, házával, birtokával együtt. Az életben maradásnak azonban egy a feltétele: kivonulni a bűnösök, a bűnben maradók, a bűneikért elpusztulók közül és hátra nem nézni nuncvám retro — mint a nagy Weselényi örök szózata hirdette.

A kíváncsiság csábító ördöge azonban a menekülőknél is alig hagy nyugtot. Viszsa huzza a múltba a legtöbbet. Visszatekintésre ösztökéli a szabadulókat is. Ez a koalíció politikája. Mindig azt hajtogatja, a mi ugyis elmúlt. Ami vissza nem jő. Amin nem lehet változtatni. Az in integrum restitució jelszava alatt saját bűneiért vesztett pozícióját szeretné visszavívni. És nem a jövő utjain, ami módjában áll, ami ellen senkise tehet kifogást, hanem a múlt eszközeivel.

A nemzet jobbágysága előtt szabad az út. Egy új Magyarországot csinálni a szebb jövőnek, — vagy a régi torzsalkodást, a bűnöket a tehetetlenséget, romlást és pusztulást folytatni. Előttünk áll az új honalapítás — vagy a sóbálvánnyá változás. Mert hiszen a mi megtörtént, az tulajdonképpen csak az utépités volt a jobb jövő érdekében. Csak az akadályok eltakarítása, a hidak és az alagutak megépítése. A véderreform megalkotása, a parlamenti rend helyreállítása s. ez által az örökös hatalmi ingadozások. És kiküszöbölése és a munkaképesség megteremtése nekünk nem öncél, csak eszköz és első szükséges lépés.

Szükséges volt megcsinálni akárhogy és

mindenekelőtt. De el nem értünk vele többet, mint az a vasutépítő, aki az alapépítményt, a pályatestet megcsinálta. Ha a többi nem jön utána, kidobott pénz elfecsérelt idő, elpazarolt fáradság az egész. Reformálni kell az országot, halaszthatatlan a közigazgatás újjáteremtése, az új választói jog behozatala, a kerületek új beosztásával, s a megyék újjászervezésével. Meg kell csinálni a mai nyomoruság helyén a hatalmas magyar közgazdasági fejlődés alapjait, s így várni be az új korszakot s tenni magunkat ahhoz méltóvá.

Nagy feladat. Történelmi hivatás. Aki ezeket végig csinálja és mindent helyesen megold: méltóvá lesz a történelmi névre.

Igy állnak a dolgok a hátunk mögött. Így néznek ki előttünk. Ezért kell félretennünk minden kishitűséget, kicsinyességet, párt és személyi tekintetet, legyőzni minden torzsalkodást. Ezek a dolgok nem csinálhatók meg önfegyelmelés nélkül és a nélkül, hogy a nemzet nagy érdekei előtt meg ne hajoljunk. A múltakban való kérdés a pusztulás útja. A jövő megalapozása a fejlődés egyetlen lehetősége. Erre kell egyesülni a jóknak, az önzetleneknek, a becsületeseknek, az előre látóknak, a hívőknek.

Aki pedig nem hisz: az elpusztul, mint Sodoma és Gomorha. És ha menekülve visszatekint sóvá fog meredni, amelyet nem az új ezredévek számára teremtenek, mint a klasszikus kor megmaradt remekeit, hanem amelyet szétmos az eső és amelyet

A szép Mara.

Irta: Ifjabb Jeszenszky Sándor.

Mara a falu legszebb leánya. Még mezitláb, kőznapi gúnyában is olyan, mint egy királynő, hát még ha vasárnapra kiöltözködik. Alakja karcsu és magas, de idomai azért kívánatosan teltek. Keze, lába kicsi, mint egy kisasszonyé. Arany-szőke a haja, hófehér arcán pedig piros rózsák nyílnak és gyönyörű ajkai közül csillogó fehér fogak nevetnek ki. Nem legény, aki nem bomlik utána. Megkérték már vagy tizen, de Mara mindenkit kikoszorózott. Pedig szegény, de nagyon rátartós. Még Klesken Andrist látta a legszebbben maga körül. Andrist pedig nem kell kérni, ha csak teheti, ott van Mara mellett. De Andris-nál is kitartóbb udvarlója Marának Balog István uradalmi erdőkerülő. Ezt mint az árnyék, követte Marát.

Balog nem olyan vidám és tréfás, mint a többi legény. Nem is olyan fiatal. Örmester volt s a katonaságtól jött az uradalomba. Márerős harmincas. Szép szál ember, napbarnított arccal, melynek vonásait a kor már megváltoztathatatlannal erősebbé rajzolta. Fekete hajában és bajuszában néhány ősz szál is csillogott. Nem sokat beszél. A jókedvű fiatal legények között, kik Marát mulattatták, szóltalanul ül és szemével majd elnyeli a leányt. Mara eleinte félt ettől a tekintettől, de később már megkívánta és mindgyakrabban gondolt vágyakozva erre a csillogó fekete szempárra, a melyből olyan tüzzel, olyan hizelgően sugárzik reá a szerelem. A sok vidám tréfálkozó udvarlás között, gondolkozóba ejtette Marát ennek a szenvedélyes tekintetnek ünnepélyes csendje és komoly-

sága. Érezte, hogy Balog István nem tréfálkozik, hanem nagyon komolyan veszi őt.

Balog egész héten az erdőt járta, csak vasárnap került emberek közé. Lelke és gondolatvilága, mely nem sok táplálékot kapott az egyhangu életben, megett szerelemmel. A magában élő ember vad mohóságával vetette magát a szerelemre, melyet csakhamar szenvedélylyé formált és növelt a Marával való folytonos foglalkozás. A feltékenység, a lázas rettegés Maráért kedélyét megölte és arcára is kiült a gonderhes, komoly szerelem.

Marának választani kellett. Már mindenkit kikoszorózott, nem maradt más, csak Andris és Balog. Mara Balogot választotta. Andris is tetszett neki, de tulságosan vidámnak találta, nem bízott benne. Azután Andris mellett parasztságos lett volna, míg Balognak állása van, barna egyenruhát hord, ezüst tölgyfalevéllal a nyakán. Ez mégis csak több. Balog boldog volt, úgy érezte, hogy elért mindent, amit ember elérhet. Házasságát élete utolsó eseményének hitte, mely után csak az állandó boldogság következik, változás, esemény nélkül.

Jó tíz kilométernyire a falutól, egy keskeny, erdős völgy közepén, hol ember alig jár, harsogva rohanó patak partján állott az erdőszlak, Balog István otthona. Az esküvő után ide vitte haza fiatal feleségét. Kifogyhatatlan volt a boldogság és a szerelem. Kettesben éltek, rajtuk kívül csak a kutya és a tehen volt élő lény a kis erdei tanyán. A megelégedés, a béke sugárzott a házról is. Mara kitűnő gazdasszony, példás rendben tartott mindent. Reggel Balog elment az útjára s bizony sokszor csak estére került haza. Mara reggel kihajtotta a tehe-

net legelni, azután kitakarította a házat. Megfőzte az ebédjét s az ura vacsoráját félrehuzta a tűztől. Délután szétnézett az udvaron az istállóban. Alkonyat felé hazahajtotta a tehenet, megfejté, telmelegítette az ura vacsoráját s hol az órára nézett, hol kitekintett az ajtón: jön-e már?

A boldogság második hónapjának végén egy este Balog sirva találta Marát. Mara félt egyedül, azért sirt. Balog megjéjt. Tudta, hogy ez megváltoztathatatlan és ezen segíteni nem lehet. Nagynehezen megnyutatta Marát és másnap reggel otthon hagyta kutyáját. Erős állat, farkasokkal szokott verekedni.

Pár hét múlva egy reggel, mikor Balog napi útjára készült, Mara kijelentette, hogy ő is elmegy. Bemegy a faluba, de délután már hazajön, megfőzni a vacsorát. Balog kérlelte, ne menjen, várjon szombatig, amikor, mint azelőtt is, együtt mennek bevásárolni. Mara nem engedett, unja magát, nem lesz mindig egyedül. Ha az ura elmegy, ő is elmegy. Balog magyarázni próbálta, hogy neki ez kötelessége, s ezt át kell látnia. Mara azonban meggyőzhetetlen, hiába minden kérés és könyörgés, bement a faluba.

Balog kedvetlenül járta az erdőt. Folyton azon gondolkodott, mit csinál most Mara? Rabban érezte magát, mert nem mehetett vele a faluba. Délután már nem birt elmentátni a vágynak. Gyötörte a nyugtalanság és korábban ment haza. Mara már otthon volt. Ez megnyugtatta. Estére már szent volt a béke s Balog boldogan öltötte meg feleségét.

Harmadnap Mara megint bement a faluba. Csak utólag, este mondta meg Balognak, hogy bent volt. Balognak összeszorult a torka a szen-

előbb megköstolnak, aztán bepiszkolnak az arra járó állatok. Vigyázzanak tehát a zavarcsinálás útján történelmi névre pályázó hősök. Nem ércszobor lesz belőlük, hanem csak sóbálvány a kecskéknél. Ezért pedig kár volna végig taposni az országot.

Tanítók a kultuszminiszternél.

— Fizetésrendezést sürget a tanítóság. —

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest július 2

A magyar tanítók ma tartották VII-ik egyetemes gyűlésüket a városligeti Iparcsarnokban. Mintegy másfélezer tanító jelent meg a gyűlésen, amelynek napirendjén ma csak egy tárgy szerepelt: a fizetésrendezés ügye. Egyhangú határozattal fejezték ki a tanítók azt az óhaját, hogy az ország tanítóit a XI., X. és IX. fizetési osztályba sorozzák be. Ezt a határozatot nyomban el is vitték a közoktatásügyi minisztériumba, Zichy János gróf a tanítóknak egyelőre nem adott érdemleges választ, de kijelentette, hogy a tanítók fizetésrendezéséről szóló törvényjavaslatot már az ősszel az országgyűlés elé terjeszti.

Vita a fizetésrendezésről.

Az egyetemes-gyűlést, amelyen mintegy ezeröttszáz tanító vett részt, Moussong Géza nyitotta meg. A Himnusz eléneklése után Moussong nagy beszédet mondott, amelyben sajnálattal konstata, hogy mint az utolsó, 1904. egyetemes gyűlésen, úgy ezuttal is a tanítók fizetésrendezését kell még sürgetnie.

Vég István vámosladányi tanító ismertette ezután a fizetésrendezés ügyét és határozati javaslatot terjesztett elő, amelynek lényege a következő:

A magyar tanítóság fizetése, minden átmeneti intézkedés mellőzésével, tekintet nélkül az iskola jellegére és a tanító férfi vagy nő voltára, az 1893. évi IV. törvények és az ezt követő rendelkezések értelmében, annak 3. szakasza alapján, a XI., X. és IX. fizetési osztályokba s azok megfelelő fokozataiba, szolgálata idejük teljes beszámításával, megharmadolva beosztva rendeztesék és szolgáltatassék ki. Mindaz a drágasági, helyi, személyi, szolgálati, családi pótlék vagy kedvezmény, mely az állami hivatalnokot az illető fi-

zetési osztályokban megilleti, adassék meg a tanítóknak is.

A nagy tetszéssel fogadott határozati javaslat után a közgyűlés nagy többsége fölkiáltott:

— Vita nélkül elfogadjuk!

Moussong elnök azonban jelentette, hogy nem kevesebb, mint tizenkét tanító akar fölszólalni, ezeknek a szólásjogát pedig korlátozni nem lehet.

Vinkóczy Károly (Székesfehérvár) kezdte meg a szónokok sorát, kijelentette, hogy elfogadja a határozati javaslatot, de azt az indítványt teszi, hogy az előadói javaslat elfogadása mellett mondja ki az egyetemes gyűlés, hogy a gyűlésből rögtön az elnökség vezetésével a vallás- és közoktatásügyi minisztériumba vonul, ott az elfogadott előadói javaslatot átadja a miniszternek, vagy helyettesének és kéri annak még ez évben való végrehajtását. Mondja ki továbbá az egyetemes gyűlés, hogy a napirend megváltoztatásával a holnapi napon mindenekelőtt az elnökség számoljon be a a miniszterhez küldött deputáció által elért eredményekről és azután tárgyalja a nagygyűlés a további teendőket.

Ispanovics Sándor, Velinszky László és Barabás István fölszólalása után Kocsán Károly azt az indítványt tette, hogy miként tegnap a katolikus tanítók elhatározták, úgy mondja ki ma az egyetemes gyűlés, hogy ettől a kormánytól és ettől a parlamenttől nem kér semmit. Kocsán indítványát óriási lármával és ellentmondás fogadta:

— Nem politizálunk! Ez nem politika! A püspököktől nem kérhetünk! — hallatszottak a fölkiáltások.

Balogh Károly, Bedőné Trinksz Paula, Glücklich Vilma és mások fölszólalásai után az egyetemes gyűlés óriási lelkesedéssel elfogadta Vinkóczy Károly indítványát.

Moussong Géza elnök erre kijelentette, hogy ő szívesen vállalja a vezetést, de csak a törvényes formák megtartásával és épen ezért rögtön érintkezésbe fog lépni a főkapitánysággal és a minisztérium elé való fölvonulásra megkéri az engedelmet. Addigra a tanácskozást felfüggeszti.

Háromezer tanító felvonulása.

A szünet alatt a nagygyűlés tagjai között újra kitört a vihar. Sokan helytelenítették az engedelmekért és azt akarták, hogy minden engedelem nélkül, zárt sorokban vonuljon föl a tanítóság. Mig ez a vihar lassan lecsendesült, az alatt Moussong Géza telefonon érintkezésbe lépett Markovics Ince dr. rendőrfőkapitánnyal és engedelmet kért tőle a fölvonulásra. A főkapitányhelyettes a kért engedelmet megadta, azzal a kikötéssel, hogy a tanítók zárt négyes sorokban

az Andrassy uton, Teréz-köruton és Podmanicky-utcán át mennek a minisztériumhoz.

Moussong Géza elnök megnyitva a gyűlést, viharos eljenzés közepette jelentette be ezt az engedelmet és még egyszer figyelmeztette a tanítóságot, hogy a magyar tanítók intelligenciájához méltóan, teljes rendben vonuljanak a miniszter elé.

A nagygyűlés tagjai ezután fölvonultak a minisztérium hold-utcai épülete elé.

Küldöttség a miniszterhez.

A tanítók mintegy háromezren a kultuszminisztérium elé vonultak fél egy óraker négyes sorokban és mig a hosszú menet a minisztérium előtt elvonult, Moussong Géza igazgató vezetésével mintegy ötven tagú küldöttség jelent meg Zichy János grófnál és az államtitkároknál, akik együttesen fogadták őket.

A küldöttség szónoka, Moussong Géza előadta, hogy a mai kongresszus méltóságteljesen folyt le és nagyarányú munkát végzett, amelyet határozati javaslat alakjában fognak beterjeszteni holnap a minisztériumnak. Kéri a minisztert, vegye figyelembe ezt a munkát, amely a tanítók sérelmeit sorolja föl és kéréseit, vágyait adja elő, vegye tekintetbe annál a törvényjavaslatnál, amely most van készülöben és amely a tanítók helyzetén javítani kíván. Hálásan köszönte meg, hogy a miniszter módot és alkalmat nyújtott a tanítóságnak, hogy személyesen adhassa elő kérését, egyszersmind megköszönte azt a jóindulatot, amellyel eddig viseltetett a tanítóság iránt.

Zichy János válasza.

Zichy János gróf kultuszminiszter válaszában kijelentette, hogy a benyújtandó határozati javaslatot tanulmány tárgyává fogja tenni, hogy megismerje a kongresszus kívánságait és kéréseit. De kijelenti, hogy az a munka, amelyre a tanítóság érdekében vállalkozott, igen nagy, sok megfontolást, megfontolást, körültekintést igényel és épen ezért egyszerre megcsinálni nem lehet. Ő a tanítóság érdekét mindig szívén viselte és most is nemcsak szóval, de tettel is segítségükre siet. Hosszu tanácskozásokat folytat a pénzügyminiszterrel, hogy ezt a kérdést, amely most szönyegen fekszik, a tanítóság kívánságainak tekintetbevételével oldhassa meg. Ő nagyon jól ismeri a tanítók viszonyait, mert maga is iskola-fentartó, igen gyakran érintkezik a tanítókkal, ismeri azoknak családait és tudja, mennyit kell nekik dolgozniuk és milyen nehezen nevelik gyermekeiket. Kéri, bizzanak meg benne, támogassák őt méltóságteljes magtartással, hogy azt a nehéz munkát, a melyet meg kell oldani, meg is old-

vedélytől. Összeszidta Marát. Mara megharagudott, s mintha megnémult volna, nem szólt egy szót sem. Balog könyörgött, kérte, hogy beszéljen. Hiába. Mara nem felelt. Balogban már tombolt a düh és a harag, de legyőzte még a szerelem. Szenvedett, egész nap gyalogolt, elfáradt, szeretett volna lefeküdni, de a szóltan asszonyval nem tudta, hogy mit kezdjen. Elmúlt már éjfél, amikor Mara megbekült és megölelte. Balog fellélegzett, de valami keserűség maradt azért szívében. Másnap utját a legnagyobb nyugtalanságban tette meg. Szeretett volna otthon lenni.

Egy este nem találta otthon feleségét. Mara csak fél óra múlva jött meg. Megint a faluban volt. Nagy jelenet következett. Hiába volt igaza Balognak. Mara, aki most nem fukarkodott a szóval, nem adott neki igazat. Balog nem birt magával, dühbe hozta az asszony makacssága. Indulatában megütötte Marát. Mara felsikoltott és végig vágta magát a padlón, elájult. Balog nagyon megijedt, még sohasem látott ajult nőt. Nem tudta, mit csináljon. Tanácstalanul szaladgált Mara körül. Orvosért akart rohanni, de nem merete Marát magára hagyni. Hol aggódóan becézte, hol dühös elkeseredés fogta el. Lázongott benne az aggódó és féltékeny szerelmes, aki érzi igazát, de bánja amit tett és a mindennapi ember, aki munka után enni kér és nyugalmat kíván. Öreg este volt, amikor Mara magához tért. Balog karjaiban nyitotta ki szemét. Bággyadt mosolyal fogadta férje gyöngédségét s mintha rossz álom lett volna, mindent elfelejtettek. Szeretettel ölelte magához urát és másnap Mara olyan derült volt, mint a nyári reggel.

Balog nem engedte hon maradni. Elhatározta, hogy ezentul mindig magával viszi Marát. Mara boldog volt, úgy ugrált örömeiben, mint egy

gyermek. Utközben epret és virágot szedett. Kacaja messze csengett az erdőben. Balog boldogan nézte s dühös volt önmagára, amiért ezt nem találta ki előbb. Alig mentek két órát, Mara elfáradt. Leült egy tuskóra s kijelentette, hogy nem bír tovább menni. Balog várt egy kicsit, majd indulni akart; Mara nem birt már menni. Ujra és újra leült. Balog ideges lett, neki délre a hágón kell lenni, ott találkoznak a kerülők. Kérte Marát, hogy vegyen erőt magán. Mara próbálkozott, de nem birt, végre sirva fakadt. Balog ölje vette, mert nem merete egyedül hagyni, úgy vitte. De bizony csak lassan haladtak. Balog elkésett. Két forintra megbüntették. Elsején levonják a fizetéséből. Balog elkeseredett, még sohasem büntették meg, pedig már hatodik éve szolgál az uradalomban. A szép terv is megheiusult, Mara nem bír erőt járni.

Ezentul Mara otthon marad s maradt minden a régiiben. Be-bejár a faluba, hiába ellenkezett a férje. Balognak többé nem volt egy nyugodt perce sem. Napközben, ha több óra járásnyira is volt hazulról, elfogta valami örület és haza rohant, vajon Mara otthon van-e? Ilyenkor azután mindig veszekedtek és mikor kibékültek, Mara nem akarta visszaengedni. Balog alig birt ellentálni a csábításnak. Lázongva ment vissza az erdőbe. Rabnak érezte magát; kétszeresen rabnak. A szerelem és a kötelesség rabjának. Érezte, hogy nem tud már uralkodni Marán és hovatovább már önmagán sem. Az események függetlenek tőle, magukkal sodorják őt, a ki csak szenved és kinlódik alattuk. Gondolkozott már azon is, hogy más állás után néz. Tele volt gondnal és küzdelemmel. Szinte örült, ha barangolásai között néha-néha egy pillanatra elfeledkezett Maráról. Megpróbálta, hogy ne törőd-

jön vele, de ez nem igen ment. Fellelegzett, ha kijött a házból, megkönnyebbült, ha nem látta Marát. De mikor eszébe jut, hogy Mara talán megint a faluba megy, mint az örült, rohan haza. Kívánsága lett a nyugalom, mely hiányzott életéből. Irigykedve gondolt vissza élete nyugalmas napjaira. Gyanakvó lett, nem hitt többé feleségének. Ha nem volt otthon meggyőződnie róla, hiába mondta Mara, hogy otthon volt. Látszólag megnyugodott és elhitte, de lelke mélyén már felgyúlt a gyanu, a kétely. Már minden rosszat feltételezett róla és a jó remény egy gyenge sugára, mely még bevilágított zaklatott lelkében, újabb és újabb küzdelemre sarkalta.

Mara mindig türelmetlenebb lett. Mig férje a házasságát élete utolsó eseményének tekintette, ő a legelsőnek, mely után a változatosság sokszínű gyönyörei következnek. Csalódott, az új élet egyhangubb volt, mint a régi. Nem birta az egyedül-létet. A faluba, ha bement, el-elbeszélgetett ismerőseivel, de ez is csak olyan, jobb híján valómulatság volt. Elégedetlen volt, de nem tudta, hogy mit kíván. Bántotta az ura szenvedélyes féltékenysége is. Jogtalanul tartotta, hogy egyetlen és ártatlan mulatságától, a faluba járástól el akarja tiltani. Eleinte nem értette ura szenvedélyes kitérőseit, csak később jött reá, hogy miért van a féltékenység. Érezte, hogy őt nem kell féltetni s haragudott, mert ezt nem látta be a férje. Rájött, hogy nincs jó dolga. Eszébe jutott, hogy lehetett volna más felesége is és akkor bizonyára jobb sora lenne. Lassanként meggyőződött arról, hogy szerencsétlen. Gondolkozott azon is, hogy miként lett volna, ha nem Baloghoz, de teszem Andriszhoz megy feleségül.

A feldult lelkek mint kormány-tört hajók hanykódtak a hangulat viharos tengerén. Egyszer

hassa. Megígérte, hogy a *határozati javaslatot megfontolás tárgyává fogja tenni*. Mindenesetre óhajtja, hogy ha a magyar törvényhozás szeptemberben megkezdí működését, a tanítóság fizetésrendezésére vonatkozó törvényjavaslatot *haladék nélkül tárgyalhassa* s reméli, hogy ez a törvényjavaslat meg fogja nyugtatni a magyar tanítóságot.

A küldöttség a miniszter szavait lelkesen megéljenzte. A minisztérium előtt elvonult tanítóság az Országház téren oszlott szét, azután a vidéki tanítók a parlament épületét szemlélték meg.

Wilson a demokrata ellenjelölt.

(Verekezés a baltimorei konventben.)

Távirati tudósítás.

Baltimorei, július 2.

Tegnap délután öt órakor a konvent-teremben nagy forrongás támadt s az ellenfelek hat-szor összeverekedtek. Egyszerre Clark hívei behoztak egy nagy vásznat, amelyre Briandnak Clark érdekében írt hízelgő szavai voltak rajzolva. Briand beszélni akart, de Clark hívei nem engedték meg neki. A delegátusok székekre ugráltak, lármáztak, dobogtak és füttyültek, úgy, hogy végül rendőrség volt kénytelen beavatkozni, de a rendőrök sem tudták a rendet helyreállítani. A közönség megostromolta az elnöki emelvényt. A rend csak másfél óra múlva állott helyre.

A demokrata nemzeti konventben tegnap a newyorki delegátusok védekeztek Brian támadásai ellen. Egyikük, John de *Staunchfield* azt mondta, hogy Brian maga a legnagyobb plutokrata a konventben. Pénz- és kegy dirigáló, *népszerűség-hajhász békebontónak nevezte*. Izgatott jelenetek következtek, amikor Clark hívei Brian előtt egy zászlót bontottak ki, amelyen az a jelszó állott, amit Brian tíz évvel ezelőtt mondott Clarkról:

Absolute megvesztegethetetlen és minden gáncs fölött áll.

Brian beszélni akart, de az elnök nem adta meg neki a szót. Mikor a tüntetők a szószékre kitűzték Clark lobogóját, verekezés támadt. A rendőrség volt kénytelen közbelépni és az oldalfolyosókat elzárni. Az elnök ezután kijelentette, hogy mindenkit elfogat, aki az oldalfolyosókra zászlót visz.

Tegnap az utolsó szavazásnál Wilsonra 479, Clarkre 447 delegátus szavazott. Ma azután foly-

tatták a szavazásokat, hogy valamelyik jelölt abszolút többséget kaphasson. Szerencsésen el is jutottak a negyvenkettedik szavazáshoz, anélkül, hogy döntést tudtak volna kierőszakolni. A haladódemokraták jelöltje Wilson csak igen lassan hódít szavazatokat a maga részére és az egyes szavazásoknál 460 ról 477, 479, végül már 499 szavazatra emelkedett táborra. A negyvenkettedik szavazásnál azonban ismét 494-re esett vissza a Wilson-párt. A trösztmilliárdosok barátja Clark viszont megfelelő arányban veszíti a szavazatokat és a 455 Clark-párti delegátus 447-re, majd 427-re fogyott és végül 430-nál állapodott meg. A két erős ellenfél mellett még Underwood kapott 101—106 szavazatot, *Harmone* pedig huszonhatot, később huszonkilencet.

Amikor tegnap délután negyvenharmadszor ismétlődött meg a szavazás, Wilson újabb hívekhez jutott és ötszáznál több szavazatot kapott. Clark erre belátta a további küzdelem hiábavalóságát és mielőtt Wilson az abszolút többséget jelentő 540 szavazatot megkaphatta volna, úgy Clark, mint Underwood felmentették híveiket a mellettük való kitartásra tett fogadalom alól. Így *Wilson* nagy többséggel jelölte a demokrata konvent a republikánusok jelöltjével Taft elnökkel vivandó választási küzdelembe.

Hatvankétezer korona gondnoki díj.

— Tagányi Sándor dr. követelése. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad július 2.

Arad város és Aradvármegye árvaszékének esztendő óta ad munkát a Sulkovszky hercegi család ügyei felett gyámkodás. Amíg városi árvaszék Sulkovszky Ida hercegnő házassági terveivel foglalkozott huzamosabb időn keresztül, addig Aradmegye árvaszéke az öreg Sulkovszky József Mária herceg felett gyámkodott. A gondnokság alá helyezett hercegnek tudvalevőleg Pankotan hatalmas birtoka van. Ez a jelentős vagyon tartozik az aradmegyei árvaszék felügyelete alá és épen ezért *Helle-Küsselen* a herceg egyetemleges gondnokán kívül a magyarországi — aradmegyei hercegi birtokok felett az árvaszék által kirendelt gondnok rendelkezik az agg herceg helyett. 1906-ig

Tagányi Sándor dr. országgyűlési képviselő volt Sulkovszky herceg gondnoka.

Amidőn Tagányi megszűnt a herceg gondnoka lenni, nem vehette fel gondnoki díját, mert annak megállapítása körül differenciák merültek fel. Évekig tartott, amíg a bonyolódott számadásokból megállapították a pankotai hercegi uradalom tiszta jövedelmét azokban az esztendőben, amidőn Tagányi Sándor dr. volt a herceg gondnoka. Amikor végre a jövedelem megállapításával elkészültek, a megyei árvaszék 1903—1906. esztendőkre évi 10.000 korona gondnoki díjat állapított meg Tagányinak. A megállapítás ellen a volt gondnok felebbezést adott be a közigazgatási bizottsághoz és felebbezésében arra hivatkozott, hogy a pankotai uradalom vezetése, rendbentartása, jövedelmezővé tétele sokkal több munkával járt, semhogy ezzel a részére megállapított díj arányban állana.

A gyámügyi felebbeviteli küldöttség Tagányi Sándor dr. felebbezésére meg is változtatta az árvaszék határozatát és az uradalom négy évi tiszta jövedelmének hat százalékában állapította meg a gondnoki díjat. Az árvaszékhez benyújtott és ott felülvizsgált számadások tanúsága szerint a Sulkovszki-birtok 1903-tól 1906-ig összesen 1.047.777 koronát jövedelmezett tisztán. A gyámügyi felebbeviteli küldöttség döntése szerint tehát több mint 62000 koronát kellett Tagányi Sándor dr.-nak a négy évi gondnoki működés díjazásául kapni. Tagányi azonban ezt a határozatot sem tartotta igazságosnak. A gyámügyi törvény szerint ugyanis a gondnoki díjat a gondnokság alatt levő birtok tiszta jövedelmének minimálisan öt, de megfelelő jövedelmezőség és ezzel együtt járó nagyobb munka esetén egészen tíz százalékában állapítja meg. A minimális díjazáshoz közelebb álló megállapítás ellen tehát Tagányi június végén újabb felebbezést adott be Aradmegye árvaszékénél és arra hivatkozik, hogy a pankotai uradalom kezelése, gondnoki teendőinek ellátása olyan munkát adott, amely indokoltá teszi a törvény által megállapított maximális díjazást.

Kiss Lajos árvaszéki elnök helyettes a Sulkovszki ügyek előadója most terjesztette fel a bonyolódott számadások tömegét Tagányi felebbezésével együtt a belügyminiszterhez. Ha a minisz-

szerellemmel borultak egymásra, masszor a szenvedélyes harag választotta el őket. Gyűlölték és szerették egymást. A bizalom hidja, mely a két szívet összekötötte, felégett a szenvedély tüzeiben. Bármit mondtak egymásnak, a másik fullánkot érzett a szóban. Sohasem tudták előre, hogy a legkedvesebb együttlét nem fog-e haraggal és veszekedéssel végződni. Különösen Balog fáradt bele ebbe az állapotba, szeretne volna már végét vetni, akárhogy. Gondolkozott is rajta, de nem tált kiutat. Szenvedélyesen ragaszkodott Marához; reszketet érte.

Egy napon Mara kijelentette, hogy a jövő héten bucsura megy a falubelielkel. Három napig lesz oda. Balog eleinte semmit sem felelt, nem akart veszekedni. Mara azonban folyton emlegette. Balogban gyűlt a méreg. A bucsu előtti nap reggelén már nem bírta tovább s kereken kijelentette, hogy nem engedi. Lett erre veszekedés olyan, hogy csak úgy visszhangzott tőle a ház. Felrisszították mindkét részen a valamennyi elhallgatott és el nem hallgatott régi sérelmet. Mara ellenszegült. Azt mondta, hogy inkább világgá megy, de a bucsuról el nem marad.

— Bezárlak, de nem mész el. Érted? Rád zárom az ajtót.

— Akkor magamra gyujtom a házat, — felelt reá Mara.

— Nem engedtek, inkább magam is itthon maradok, — kiáltotta Balog, érezve, hogy most van az utolsó ütközet, melyet ha elveszít, vége van.

Az indulat a tetőpontra hágott, a mi után kifárad a düh, csillapodik a harag és engedékenyebb lesz az ember. Balognak már indulni kellett, minden tagja reszketett. Egyszerre mintha el-

tompult volna benne minden. Eszébe jutott az erdő, a nyugodt csend, legénykora, amikor ebben a házban is nyugalom volt. Ebben a pillanathban olyan közömbös lett minden iránt. Mindegy volt, hogy elmegy-e Mara a bucsura, vagy nem. És épp ebben a pillanathban jelentette ki Mara, hogy azonnal elmegy, elhagyja örökre. Nem bír vele élni.

— Ugyan hová mennél? — kérdezte Balog.

— Hát akárhova, — s ezzel kezdte összeszedni a ruháit — találok még olyan legényt, mint kend, elmegyek az Andrishoz.

— Kihez? — hördült fel Balog.

— Hát a Klesken Andrishoz! Az még nem felejtett el.

Balogot e név hallatára megint elöntötte az indulat, de ez már csak egy pillanattig tartott. Egykedvűen, rekedt hangon csak ennyit felelt: „Hát csak menj!” Azzal kifordult a konyhaajtón s ment az erdő felé.

Mara megdermedve nézett utána. Ezt nem várta. Sértette ez a közöny. Egy darabig mozdulatlanul állott, majd megindult a szoba felé és gyorsan összeszedte a ruháit s bekötötte egy vörös kendőbe.

Balog a friss erdei levegőben magához tért. Kezdte rendbeszedni gondolatait. Az, hogy Mara elmegy-e, vagy nem, elég közömbösen hagyta. Arra gondolt, hogy mi lenne, ha Mara elmenne. Csend és nyugalom. A válástól nem rémült meg, bár sok szeretettel gondolkodott rajta, mert nem hitte el. Ebben a pillanathban eszébe jutott Kleskin Andris és Andrisról az, hogy hátha elmegy Mara. Megfordult, lekapta puskáját a válláról, hogy könnyebben futhasson s úgy rohant haza.

A házat tárva-nyitva találta. Beszaladt a konyhába, onnét a szobába. Mara sehol sincs. Szétdobálva a holmik, mint a hol valaki gyorsan csomagolt.

— Mara! Mara, hol vagy! — kiáltotta. Semmi felelet.

Kiszalad az udvarra, felnéz az irtásra, hát fenn már az irtás tetején kapaszkodik. Mara a piros bugyrral. Torkaszakadtából kiált utána, de Mara már nem hallja. Most felér a hegyre s megindul a hegygerincen a sziklákön. Balog utána akar rohanni, de belátja, hogy nem éri be. A völgyben lenn követi, kiáltozva, de Maráig nem ér fel a hangja.

Kétségbeesetten integet, de Mara nem látja meg, vagy nem akarja. Az irtás nagy részén már végigment s ha Mara eltűnik az erdőben sohasem látja többé viszont. Elmegy Andrishoz. Érti, hogy ha eljut Mara az erdőig, elveszett. Andristól már nem hozza vissza. Mintha élete minden boldogságát, minden reményét vinné Mara, olyan feldult, olyan kétségbeesett tekintettel néz a hegyre. Mintha abban a piros bugyrrban lenne az ő üdvössége, olyan reszketve nézi. Valami csudát vár, mely visszafordítsa Marát. A csoda késik. Mara mind közelebb ér a fakhoz. Libegve nézi vérbeforgó, düledt szemekkel. Már csak öt lépés, már csak három, most csak kettő. Ebben a percen vállalhoz kapja fegyverét, célba veszi Marát.

A következő lépésnél egy csattanás halatszik a völgyből. Mara megtántorodik, elejti a piros bugyrot, s ez lecsuszik a sziklak mere délyein. Mara szívéhez kap s holtan vágódik az első fenyő alá.

ter a felebezés értelmében döntene, akkor ke-
rek százezer koronára emelkedne a négy évi
gondnoki díjazás, amely a pankotai uradalom
jövendelméből jár Tagányi Sándor dr.-nak.

Hogyan él Härtl alezredes?

— Egy főhadbíró véleménye a hadtest-
parancsnok inszultálásáról. —

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, július 2.

Az az inzultus, amelyvel Härtl Lujza az
atyját üldöző Boroovic hadtestparancsnokot illette,
nagy érdeklődést keltett a munkácsi alezredes
iránt. A mintaszerű — de a körülmények miatt
nem törvényesíthető — családi életet élő Härtl
alezredesről érdekes dolgokat mondott el az alez-
redes mostoha fia, Rátz János dr. Pestvármegye
árvaszéki jegyzője.

— Anyám igen előkelő családból származik
— mondotta az aljegyző — és már 15 éves ko-
rában férjhez adták apámhoz, aki rövid házasa-
élet után meghalt. Anyám 21 éves korában jutott
özvegyiségre, így tehát nem lehet csodálni, ha a
fiatal temperamentumos asszony beleszeretett a
vele egyidős katonatisztbe. Anyámnak nem volt
vagyon, így Härtl nem vehette el, de azért bol-
dogan éltek együtt 30 esztendeig. Härtl nem tar-
tott soha tisztársaival, folyton családja körében
élt, úgy hogy 30 esztendő alatt 20.000 korona va-
gyont szerzett. Mostohaapámnak visszavonult, nem
„mitmachol“-ó élete miatt társai között nagyon
sok ellensége volt, akik viszonyáról a legkü-
lönösebb pletykákat terjesztették. Az anyám-
mal való együttélésből két fia és két leánya
származott, akik azonban nem tudták, hogy
törvénytelen származásuk. Härtl több ízben
megkísérelte, hogy elvegye anyámat, de mivel ez
a kísérlete meghiusult, türelemmel megvárta, amíg
kinevezik alezredesé s amidőn elérte ezt a ran-
got, megszerezte a magyar állampolgárságot és
előterjesztette nősülési kérelmét. Boroovic had-
testparancsnok azonban a kérést azzal utasította
vissza, hogy egy alezredes nem veheti el azt a
nőt, akivel harminc évig vadházasságban élt és
akitől gyermekei vannak. Az alezredes kétségbe-
esése leírhatatlan volt. Felrohant hozzám és azt
akarta, hogy anyám másfél évig tartózkodjék ná-
lam külön élve tőle; így talán megkapja az en-
gedélyt házasságához. Különböző nézetem szerint a
legsomorubb a dologban az, hogy Härtl kérése
visszautasításának az volt az egyik oka, hogy
megszerezte a magyar állampolgárságot. Härtl al-
ezredes különben a legpéldásabb családi éle-
tet élte.

Sokat beszélnek a női kéztől eredő pofon
katonai következményeiről is. Kérdést is intéztek
a budapesti közös hadbírósg egyik vezető tag-
jához: minő következményei lehetnek a Munká-
cson történt inzultusnak a kassai hadtestparancs-
nokra. A főhadbíró ezt válaszolta:

— A tényállás teljesen ki van derítve. A
hadtestparancsnok egy védtelen nővel állott szem-
ben s elismerés illeti, hogy a Härtl Lujzán az el-
követett sértést nem torolta meg. Ha ezt megki-
sérli, sorsa el van döntve. Nincs olyan indok,
amellyel tettét menthette volna. Hadtestparancs-
nokon ejtett a sértés: ügyének felülbírója a
közös hadügyminiszter elnöke alatt összeülő ve-
zérkari bíróság, amelynek tagjait a hadtestpa-
rancsnokkal egyenrangú főtisztokból állítják össze.
Kétségtelen, hogy az ítélet a hadtestparancsnok
teljes rehabilitációja lesz. De azt megjósolhatom,
hogy a hadtestparancsnok bizonyosan előléptetéssel
kapcsolatosan, nem marad meg állásában, hanem
helyezik más szolgálatban. Ugy vélem, hadügyi-
minisztériumba kerül valamelyik osztály élére. Härtl
kisasszony fölött polgári bíróság ítélkezik. Tudjuk,

hogy a polgári bíróság mást, mint becsületsértést
meg nem állapíthat s a kisasszony néhány korona
pénzbüntetéssel levezekli cselekedetének következmé-
nyeit. Ez a büntetés, a mi szempontunkból
érdektelen. Már a katonai büntető novella szer-
kesztésénél is felmerült a gondolat, hogy szigori-
tott büntetés érje azt a civilt, aki katonát inzultált.
Alkalmat szolgáltatott e kívánságra az az eset,
amely évek előtt Przemyslben történt, ahol egy
munkásasszony egy magasrangú tisztet aki kard-
ját leoldva a vársáncon pihent, a tulajdon kard-
jával fenytette meg, s a tett után sietve elmen-
kült. Ezt az asszonyt a polgári bíróság öt forintba
büntette.

A festészet bolondjai.

— A futuristák. —

(Berlini munkatársunktól.)

Berlin, július 1.

A berlini Tiergarten-Strasse 43-dik számú kis
pavillonja előtt egy nagy vászonról riktó piros betűk
állítják meg a szemünket: „Ausstellung der Futuris-
ten“ . . . Ó, igen, már hallottunk, olvastunk egyet-
mást róluk, bár főleg humorra berendezett illusztrált
lapokban. Sőt valószínű, hogy éppen a vicclapok jár-
tak a legjobban: pompás humoranyagot halásztak ki
a fiatal olaszok és franciák képtumultusából, ami
magában véve is horribilis eredmény, mert a mai kom-
or és komoly világban bizony mikroszkóppal kell ke-
resni a humor-médiomot.

— Irni azonban okvetlen ilik róluk néhány szót,
mert ez a nagyon friss izű s meglepően fiatalos —
és: nem minden tehetség híján való — gárda nagy
feltűnést keltett egész Európában, beszéltek róluk, ir-
tak a képeikről, tehát — komolyan vették őket, ha
mindjárt nem is fontak tabékoszorut a horlokuk
köré. Nincs hát kizárva, hogy a futuristák Budapestre
is ellátogatnak, hiszen Budapesten minden talpra ta-
lál, ami idegen, új és lármás.

A futuristák — a jövő festőinek titulálják magu-
kat — el vannak rá készülve — (ezt a katalógus
előszavából tudom) — hogy bolondnak és bornirtnak
fogják őket tartani. Sőt: egyenesen megisztelve érzik
magukat, ha ezeket a jelzőket akasztják képeik alá és
nevük mellé. Aztán még ezeket kapjuk többek között
a manifesztum-izű katalógusban: „A muzeumokat és
könyvtárakat szét akarjuk robbantani... Abszurdum
dolog modellről festeni, vagy faragni s egyuttal a leg-
nagyobb foku szellemi gyöngeség, fantázia-szegénység...
Művész szájáról ezek a legmegbotránkoztatóbb szavak:
harmónia és jóízűség...“

Kétségtelen azonban, hogy soha katalógusra oly
nagy szükség nem volt, mint a futuristák tárlatán.
Minden képhez oldalas kommentárt kapunk a kép ki-
állítójától s nem egyszer — lapozgatva a kommentá-
rok között — azon gondolkozunk, hogy ezek a futu-
risták határozottan nagystíliú és jóstíliú emberek, akik
kitűnő készséggel és világossággal analizálják ki ké-
peikből a poéma értelmét s egy-egy ilyen poéma le-
vázlatozásánál sokkal inkább filozopterek, mint —
festők.

A legalentumosabb név a sok közül: Severius.
Egyik képén azt a fény-effektust és impresszió-tömö-
rülést akarja vászonra illusztrálni, mit egy utas érez,
midőn száguldó vonaton keresztül vágat egy gyári
városrészen: a mozdonyok pattogó szikráit, a füst-
felhők kísérteties gomolygásait, az ablakokból kitörő
fényességet, az éjszakai utcákra s az egész rohanó
fülke kilátását, amint az egész város s a gyárak
kémény-titánjai behajajolnak a vonat fülkéjébe. A
színek, melyekkel Severius mindezt lefesti s el akarja
velünk hitetni, meglepően élénk; a palettája ördögös
fantáziával rögzíti le a furcsa, vizionár ötletet s hosz-
szabb, komolyabb elmélyedés és belemerülés után haj-
landók is vagyunk a látásnak ezt az új problémáját el
is hinni.

A futuristák ideája — a lelkiállapotok és lelki-
momentumok színekben való kifejezése. Egyáltalában
nem új program és probléma; csupán a mód s az
eszközök, melyekkel a megvalósulását keresik — szu-
per-neoimpresszionisztikus. Ők nem csupán pillanatnyi,
gyorsan exponált képét akarják adni valamely poéma-
nak, hanem mindazt ki akarják fejezni, ami a poé-
mával kapcsolatosan az eszünkbe juthat. Boccioni
például az „Ébredő város“ című (ugyancsak föltűnően
eredeti) témájában azt akarja elmondani, hogy az
élete, levegője és szimfonikus lármája miként hatol föl
a balkonra, hol egy fiatal reggel-hangulatu nő végig
tekint a városon. Az utca zsivajgása, a gyalogjárók
kollektív színessége, az automobilonok és kocsik össze-
vissza rohanása s a villamosok csengetés-zagyvasága
egyszerre lepi el meg az asszonyt, Boccioni ezt az első
momentumot akarja színek kottáiban kifejezésre hozni,
mit ez az utcai orkeszter az erkélyről körültekintő asz-
szonyban kelt. Rövid és végső konzekvenciával: rá
akar süríteni a vászonra mindent, mit az agyvelő — az
első momentumban az asszonyban inspirált.

Carra egy rozoga konfliktust fest le, összetorzva
a benne ülő és mellette elyaloglók benyomásaitól. Ez
a kép humoros, színei nagyszerűek, mérészek és frap-
pánsak, — de: minden mélyebb emóció nélkül való,
mint valami könnyű Meggendorfer-illusztráció, melyen
mosolygunk, elolvassuk az alája karcolt viccet, de mi-
helyt tovább lapozgatunk — már el is felejtettük. —
Russolo-nak van egy „Revolució“ című terjedelmes
képe; sztrájkolókat sejtünk rajta. Ezen a képen — az
összesek közül a legkülönösebb — az egyes lelki mo-
tívumok különböző irányú vonalakkal vannak kife-
jezve. Ez titokszerűnek hangzik, nemde? Pedig úgy
van, s akaratlanul is a katalógus „bolond“ és „bor-
nirt“ jelzőire gondolunk. . . . „A rövid és ferde vo-
nalak káotikus lelki felindulásokat jelentenek.“ —
Mi akar ez lenni? Sztenográfia? vagy titokírás? vagy
rébusz? . . . Itt dühösödik el a kritikus s itt kiáltja
önmagában befelé: úgy van, bornirtság! . . . De a
társadalmi jonction, a jövevény, a sex-play nem en-
gedi, hogy neveletlenkedjünk olyan helyen, hol oly-
sok szép dáma, s fiatal és drága leány-csemete van
velünk. Azért hát szépen hazamegyünk s lassan-lassan
elfelejtjük, hogy egy kedves és buzgó olasz a leg-
nagyobb hazugságot akarta elhitetni velünk: regiszter-
könyvet akart csinálni az emberek lelkéből. . . . De
mi kacagunk és vitatkozunk egymagunkban, rájövünk,
hogy mi vagyunk az okosabbak, s mivel pont három-
az óra: — sietünk az Unter den Linden alá — ebé-
delni.

Brázay Emil.

Elmarad Lukács audienciája. Bécsből je-
lenti tudósítónk telefonon: Tudvalevőleg e hó ne-
gyedikére volt a legközelebbi közös minisztertanács
időpontja kitűzve. E dátum azonban halasz-
tást szenved e hó 8-ig, amikor is Lukács László
miniszterelnök Bécsbe érkezik. Ennek az elha-
lasztásnak oka abban a tényben nyeri magyará-
zatát, hogy a közös minisztertanács után Lukács
László miniszterelnök a király előtt kellett volna
megjelennie, hogy jelentést tegyen a lefolyt érte-
kezlet megállapodásairól. Ennek az audienciának
fő tárgya a minisztertanács határozata a Magyar-
országnak adandó katonai koncessziókról lett
volna. A katonai kérdéseknek a tárgyalása azon-
ban ezidőszert a közös minisztertanács napirend-
jéről lekerült és így a magyar miniszterelnöknek a
királynál való személyes jelentéstétele tárgyta-
lanná vált. Ő felsége ezért Ischlbe való elutazá-
sát Lukács László audienciájának megtörténte-
utánra tervezte, minthogy azonban az audiencia
elmarad, a király szombatn reggel nyolc órakor
a pentzingi pályaudvarról udvari különvonattal
Ischlbe utazik, ahová délután négy órakor érke-
zik meg.

Kovács Gyulát a gyűjtőfogházba viszik.

(Utolsó kihallgatás a szanatóriumban.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, július 2

A képviselőházi merénylet miatt előzetes letartóztatásba helyezett Kovács Gyula képviselő mentelmi jogát a múlt héten a képviselőház felfüggesztette. Az előzetes letartóztatás kérdésében, mint már megírtuk, a budapesti tábla a vádtanács határozata ellen a védők által bejelentett felfolyamodását elutasította. Ugyancsak elutasította a vádtanács a védőknek a Bp. 153. szakaszára alapított kérelmét is, hogy Kovács Gyula lakásán saját költségére vétessek őrizet alá. Miután a tábláról a bűnügy iratai visszaérkeztek a törvényszékhez, Szlavek Ferenc vizsgálóbíró jegyzőjével együtt ma délben elment a Herczel féle szanatóriumba és Kovács Gyula képviselő előtt kihirdette gyilkosság kísérletének büntette miatt a vizsgálati fogságot elrendelő bírói végzést. Egyidejűleg intézkedett a vizsgálóbíró, hogy Ajtay K. Sándor dr. egyetemi tanár törvényszéki orvosszakértő a napokban megvizsgálja Kovács Gyulát és ha egészségi állapota megengedi, akkor Kovács Gyulát a Herczel-szanatóriumból a gyűjtőfogház rabkórházába szállítják.

Kovács Gyula mai kihallgatásáról a következő részleteket jelentik: A vizsgálóbíró mindenekelőtt megkérdezte, hogy az a levél, amelyet Tisza István gróf Kovács Gyula aláírással kapott, tőle származik-e? Kovács kijelentette, hogy a levelet saját kezűleg írta. A második kérdés az volt, hogy Kovács Gyula Inám pusztáról hová ment? Erre a kérdésre Kovács elmondta, hogy Kismartonba készült az Eszterházy uradalom jószágigazgatójához. Ujdombóváron véletlenül találkozott Nagy Alberttel, a kismartoni uradalom jószágkormányzójával, úgy, hogy feleslegessé vált kismartoni utazása. Közben olvasta az Estben a képviselőházban történt dolgokat, amire elhatározta, hogy félbeszakítja utazását, visszamegy Budapestre és részt vesz az ellenzék küzdelmében.

— Elhatározta már akkor, hogy öngyilkosságot követ el, vagy pedig, hogy lelövi Tisza Istvánt? — kérdezte a vizsgálóbíró.

— Csupán csak azt határoztam el, hogy bemegyek a képviselőházba és ha a munkapárti képviselők megtámadtak volna, elhatároztam, hogy azt, aki hozzám nyúl, lelövöm. Ha pedig rendőrök, vagy csendőrökkel akartak volna kivezetetni, akkor ott az ülésteremben követtem volna el öngyilkosságot.

— Szlavek vizsgálóbíró közölte Kovácssal azt a jegyzőkönyvet, amelyet Ertsey Péterrel vettek fel június 7-én a főkapitányságon. Ertsey ebben beismerte, hogy Kovács felé lőtt browningjából, amelyet állandóan zsebében hordozott. Rakovszky helyén ült, onnan előre ment és Kovács Gyula felé lőtt. A golyó a padba furódott. A vizsgálóbíró megkérdezte Kovácsot, hogy kívánja-e Ertsey megbüntetését, mire Kovács kijelentette, hogy nem.

Mivel Kovács állapota állandóan javul, a napokban a kőbányai gyűjtőfogházba szállítják át. A vizsgálóbíró megengedte, hogy a beteg képviselőt kezelőorvosa, Herczel tanár továbbra is felkereshesse és ápolhassa.

Szlavek vizsgálóbíró ma közölte Kovács védőjével, hogy a bűnjelként őrzött revolverrel próbákat fognak tartani. A próbákat július 6 án délelőtt tizenkét órakor a Markó-utca 27. szám alatt fogják hullákon megtartani és erre Minnich Károly orvosszakértőt is meghívták. Jogszkörökben szokatlannak tartják a fegyvervizsgálatnak ezt a módját, amelyre eddig még példa nem volt. A vizsgálóbírónak az a szándéka, hogy az e célra

alkalmazandó hullákat felöltöztetik és a lehetőség szerint olyan magasra ültetik, mint a képviselőház elnöki széke a képviselőház üléstermében s ezután 9 méter távolságból a hullára fognak lövöldözni.

Kétszáz arató sztrájkja a Zselenski uradalomban.

— Az aradi ügyészség foglya. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 2.

A szociálista agitációnak mégis meglelt az eredménye: Aradmegye egyik legnagyobb uradalmában, Zselenski Róbert birtokán tegnap arató-sztrájk ütött ki és összesen kétszáz mezei munkás tagadta meg a szolgálatot, ezek közül ötven aratópár elszökött, elmenekült az igazságszolgáltatás elől és a csendőrség most is nyomozza őket; negyvenöt arató az aradi ügyészség fogházában van, mert a főszolgabíroság súlyos büntetést szabott ki azokra a meggondolatlan teremtésekre, akik a csábító hangoknak engedve tönkre akarták tenni egy nagy uradalom termését, szerették volna megrohasztatni a magyar gazda egyetlen éltető reményét: a búzát.

Az erélyesen elfojtott sztrájkokról ezeket a részleteket tudtuk meg:

Zselenski Róbert gróf ötvenesi uradalmához 700 arató munkást szerződtek, magyarokat és románokat vegyesen Kürtösről, Fakertről, Ötvenről, Zimándujfaluról és Zimándközről. A munkát tegnap délelőtt kellett volna megkezdeni és már föl is vették azt a 20—20 korona díjat, amely minden arátónak a munka legelső napján kijár a szerződés értelmében. A románok már az egész hétre való elemőzsiát (szalonnát, kenyeret, pálinkát) is megkapták. Amikor a munka megkezdésére felszólították őket, a vezetők kijelentették az egyik ispánnak:

— Ha a kialkudott bért felemelik, akkor dolgozunk.

Ezután előadták követeléseiket: a kialkudott 10 korona bérén kívül holdankint még 5 koronával kéri fölemelni a búzánál, a kukoricánál pedig néhány koronával. Ezt 182 pár román arató követelte, ami 364 munkásnak felelt meg, mert minden arató mellett marokverők is dolgoznak, akik a kaszás nélkül nem működhetnek.

Amikor a románok munka megtagadása körül a tárgyalások a nagymajorban folytak, odaérkeztek a magyarok táborából Talpai Ferenc, Gál András, Gál Mátyás, Almási András és Koci Pál ugynevezett bandavezetők, aki Zimándközre valók. Ezek szintén a heti élelemért mentek be és azt magukkal is vitték a magyarok bandájába. Ott aztán ez az öt vezető elujságolta, hogy a románok már sztrájkolnak, jó volna, ha a magyarok is követnék példájukat.

— A buza különben is megvan dölve — magyarzták — rossz termésre van kilátás, keveset keresnénk, jó volna hát ha mi is többet követelnénk az uradalomtól.

Siettek is mindjárt tudomására adni az uradalom felvigyázóinak, hogy csak úgy állnak munkába, ha következő követeléseik teljesülnek: A kialkudott hetvenöt liter helyett száz liter búzát holdankint, vagy pedig a termés egyharmadát kapják.

A sztrájkvezérek közül különösen Talpai szította az ellentállást. Mint utóbb kiderült, így buzdította az ingadozókat:

— Bizonyosan csendőrök fognak jönni. De ne féljetek tőlük. Hétszázan sztrájkolunk, valamennyiünket nem tartóztatnak le a csendőrök. Hiszen nincs is annyi fogház, ahová valamennyiünket elhelyezhetnék. De ne áruljatok el

bennünket, mert ha összetartunk, akkor biztosan győzünk.

Amikor délutánra egészen komolylyá vált a helyzet, az uradalmi igazgató és a titkár segítséget kértek Baross Ferenc dr.-tól, az aradi járás főszolgabírájától. A főbíró azonnal kiment Horváth szolgabíróval együtt. Tizenhat csendőr is kiment az esetleges zavargás elfojtására. A főszolgabíró föllépésének meg lett az eredménye: a 182 pár román arató kijelentette, hogy azonnal megkezdik a munkát, miután az uradalom intézői némi bérjavítást helyeztek kilátásba.

Azután a magyar sztrájkolók közé mentek ki a hatósági funkcionáriusok. A sztrájkolókat itt meglepetés érte: azok, akik az ellentállást szervezték, leggyorsabban jelentkeztek munkára. A legtöbbben szintén hajlandók voltak megkezdeni az aratást. Huszonhét munkás azonban kitartott elhatározása mellett. Ezeket azonnal behozták az aradi főszolgabíroságra, ahol szabályos tárgyalás után mindegyiket külön-külön 30 napi elzárásra ítélte a főbíró. Ezeket este át is kísérték az aradi ügyészség fogházába.

Ma korán reggel kellett volna a magyar munkásoknak megkezdeni a munkát. Ki is mentek a buzaföldekre, de az aratást csak nem akarták megkezdeni. Immel-ámmal mozogtak, s végre is délfelé kijelentették, hogy nem dolgoznak. Erre a csendőrök tizennyolc aratót behoztak az aradi főszolgabírosághoz. Ezek között voltak a bandavezérek is. Itt kihallgatták őket és megkérdezték: kik bujtották [fel a munkásokat. Természetesen egyik se árulta el a vezetőket.

Időközben, amíg a tizennyolc sztrájkolóval bajlódta a főszolgabíroságon, hír jött az aradi ügyészségtől. Az ott lezárt aratókat ugyanis meglátogatták a rokonaik, s azok előtt négy elítélt sztrájkoló elpanaszolta, hogy Talpaiék milyen rutul becsapták őket. Ezért ők hajlandók volnának a vezetők ellen vallomást tenni. Ezt a fontos üzenetet a rokonok eljuttatták a főszolgabírosághoz. A főbíró szonnal intézkedett áthozataluk iránt és ma délután szembesítette őket a bandavezérekkel. A négy munkás névszerint Szabó András, Sipos András, Rác Imre és Antal Mátyás szeméke mondta Talpainak:

— Ti buzdítottatok bennünket, ti nem engedtetek dolgozni és azzal fenyegettetek, hogy agyonveritek a sztrájkolókat. Mink mondtuk, hogy dolgozni kell, mert már 1904-ben is leverték az uradalomban az arató-sztrájkot. Tudtuk mink, hogy az uradalom nem adhat többet; ha tehetné adna. Ezt mondtuk, de ti letorkoltatok minket.

E vallomások után a főszolgabíroság Talpait és 4 társát 60 napi elzárásra és 400 koronára büntette; a 400 korona 20 napra is átváltoztatható. A banda vezérek különben nem szegény emberek, némelyiknek háza is van és a 400 korona behajtható rajtuk.

A többi 13 aratót, akiket ma kísérték be Talpaiékkal együtt, 30 napi elzárásra ítélték.

A csendőrség erélyes nyomozást indít a megszökött sztrájkolókat után, akiknek száma ötvenre tehető és ugyanannyi a marokverő is. Valószínű, hogy holnap elfogják őket.

A sztrájkról távirati jelentést tettek a földművelési miniszternek, aki utasította a mezőhegyesi állami uradalmat, hogy holnap 200 tartalék munkással pótolja a sztrájkolókat.

AZ ARADI KOZLONY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomás)	— — — — 151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	— — — — 151
Nyomda	— — — — 151

Katonai lázadás Törökországban.

— Lemondott a kormány. —

Távirati tudósítás.

Konstantinápoly, július 2.

Törökországnak örökös tüzfészkében, Albániában ismét lázadás ütött ki, mely azonban most nagyon veszedelmessé válhatik, mert ezuttal a katonák a zendülők. Amióta sikerült a katonai forradalomnak megbuktatni Abdul Hamid szultánt, azóta a török tisztek politikusokká váltak és közöttük a nyilvános és titkos politikai szövetségeknek se szeri, se száma. Ugy látszik, hogy a legújabb lázadás a katonai egység pártjának műve, mely főként a tripoliszi háború miatt ellensége a török kormánynak. Most már nyilvánvaló, hogy a zendülés nagyméretű és hogy vele szemben igen energikus intézkedés vált szükségessé.

A kormány tegnap törvényjavaslatot hevenyészett a politizáló tisztek megbüntetéséről; ma már tárgyalta is a török képviselőház ezt a törvényjavaslatot és valószínű, hogy meg is fogja szavazni. Az azonban aligha lesz elég a nyugalom és a rend helyreállítására, ennek, ugy látszik tudatában van a török kormány is, mely ma délben beadta lemondását.

A kamara tegnapi ülésén a tiszteket a politikai tevékenységtől eltiltó törvény tárgyalás folyamán Mahmud Seyket hasa kijelentette, hogy a monasztiri megszökött tiszteket súlyosan meg fogják büntetni. A monasztiri helyőrség többi tisztjei a hadügyminiszternek táviratilag köszönetet mondtak a törvényjavaslat benyújtásáért. A részletes vita folytatását keddre halasztották. A védőbizottság által elfogadott módosítások szerint azok a katonák, akik politikai beszédeket mondanak és a választási eljárásba beleavatkoznak, két-négy hónapi fogsággal, ismétlés esetén a hadsereg kötelékéből való elbocsátással büntetendők, azokat, akik titkos bizottságokat alakítanak, vagy ilyenek tagjai, elbocsátják és kényszermunkára ítélik.

Hivatalos jelentések szerint a helyzet Monasztirban és környékén, valamint Észak-Albániában változatlan. Dibrából érkezett hivatalos távirat szerint a fölkelők fáradozásai ellenére több albán főnök kijelentette, hogy hű marad a kormánynak.

Hivatalosan még azt is jelentik, hogy a Monasztirba küldött csapatoknak nem az a rendeltetésük, hogy a zendülést leverjék, hanem hogy a mirditák ellen vonuljanak, akik között nagy forradalmi mozgalom mutatkozik.

VÁROS ÉS MEGYE.

Városi közgyűlés. Sorrendje az Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottsága által 1912. évi július hó 10-én d. u. 4 órakor tartandó rendes havi közgyűlésében tárgyalás alá kerülő ügydaraboknak: 1. Polgármester havi jelentése. 2. A tanácsnak előterjesztése a közhasznú telefon hálózatának kiterjesztése tárgyában. 3. Cukor László felebbezése falrakóhely bérlete tárgyában. 4. Prodanovits Döme felebbezése a Zoltánutcai telek értékének megállapítása ellen. 5. Weisz János kérelme telkéhez eső városi terület megvétele iránt. 6. A városi tanács névszerinti szavazás megjelése végett beterjeszti Schmitzer Ferencről és Keller Ignác gyermekeitől megveendő telkek ügyét. 7. A tisztú ügyészség beterjeszti a gáji lovas rendőrökkel földhasznóbérlés iránt megkötött szerződést jóváhagyás végett. 8. A tanács előterjesztése a Fodor és Reisinger cég által tervezett feltételeinek megváltoztatása iránt. 9. A vadászársulat kérvénye szerződés meghosszabbítása iránt. 10. A városi gyámpénztár 1911. évi zárszámadása és az 1912. ez első negyedében megtartott pénztár vizsgálat eredményét feltüntető jegyzőkönyv tárgyában hozandó határozat. 11. A jogügyi bizottság jelentése Kovács Vince tanácsnok vitás korpóléka tárgyában. 12. A városi tanács előterjesztése folyó év március havában elő és leírni rendelt állami adók után közlegeti adóban elő és leírandó összegek tárgya-

ban. 13. Zikó János fogy. felügyelő kérvénye lakbér illetmény megállapítása iránt. 14. A m. kir. belügyminiszter ur intézkvénye, amelylyel az 1912. költség-előirányzatot jóváhagyta ez alapon közlegeti adókulcsot 76%, csatorna üzem hozzájárulási költségek fedezésére 81 $\frac{1}{2}$ % hozzájárulást állapítandó meg. 15. A városi polgári rendőrök kérvénye ruhaátalányuk felemelése tárgyában. 16. A polgármesternek előterjesztése az üresedésben levő számtisztú és az esetleg üresedésbe jövő irodasegédüsti állásnak választás utjánai betöltése iránt.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színügyi bizottság ülése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 2.

A színügyi bizottság néhány áldozatra kész tagja a rettentő Lóság ellenére is megjelent a bizottság ma délutánra hirdetett ülésén, hogy egyrészt tudomásul vegye a szintársulatnak bemutatott és az Aradi Közlöny mai számában már ismertetett névsorát, másrészt pedig, hogy elméleti vitát folytasson az opera iránti érdeklődés hanyatlásának általános és helyi okairól.

Mint hogy Szendrey Mihály igazgató a társulata névsorát panasz levél kíséretében terjesztette be és amiatt siránkozott, hogy a rozoga és fütetlen színházban igen rossz szezonya volt az elmúlt télen, Nemess Zsiga dr. azzal igyekezett a busuló direktort felvidítani, hogy problémákat adott fel neki. Nem azt kérdezte, hogy miért érkezett kelleténél hamarabb haza az Adria partjáról, sem aziránt nem érdeklődött vajjon mint szolgált egészségének a tengeri fürdő, hanem az igazgató máját kezdte tépdetni azzal az interpellációval: miért nincs Aradon opera előadás és ha volna miért nincs itt többé Wlassák Vilma, aki tud operát énekelni és ha már ő is elment, miért nem vesz annyi fáradságot magának a direktor, hogy a társulat tagjaival adatna elő operát. Nemess dr. vállalkozott annak megbizonyítására, hogy a tenoristától eltekintve, a társulat feltétlenül alkalmas operák betanulására, tenoristát pedig kapni a budapesti Operától annyit, amennyit csak az igazgató akar.

Az igazgató az interpelláló megvizsgálására kijelentette, hogy a közönségnek nem kell az opera, mert új opera nincs, a régiakat pedig megunta. De ha Budapestről kaphat esetleg opera anszamlét, mint ahogy Bánffy Miklós gróf ezt kilátásba helyezte, akkor lesz opera, de esetleg egy-két előadásért állandó énekes személyzetet nem tarthat már csak azért sem, mert erre a szerződés nem is kötelezi. Nemess dr. magára maradt a kívánságával. Műlek Lajos dr. eleve tiltakozott az ellen, hogy opera legyen, ha csak nem olyan kiállításban, mint az illik, már pedig ilyen követelni nem lehet. Elég, ha a dráma és az operett jó és művészi előadásban kerül színre.

Kegyetlen obstruáló kedvében lévén Nemess Zsiga nem hagyta ennyiben a dolgot. Még egyszer sikra szállt ama elv. jelentőségű igazság mellett, hogy a mai társulattal lehet operát adni, ha Wlassák itt marad vagy helyébe egy másik Wlassák jön és Pestről hoznak tenoristát, végül ha a közönség tudni fogja, hogy mit énekelnek a színpadon. Sőt vállalkozott is, hogy ő maga hajlandó az opera szövegét előre ismertetni a publikummal és az operát kellőképp reklámozni. Annyira ment a nemes képviselő, hogy direkté utasítottatni akarta a direktort opera előadások tartására.

Varjassy Lajos polgármester a szerződéssel lehetőzte ezt az akaratot és kijelentette, majd ha a direktor szubvenciót kap, lehet beszélni az operáról.

Miután a direktor végig hallgatta a vitát a bizottság felkelt és hazament.

* Az új szintársulat ma közölt névsorából a színházi irodába leírás közben kihagyták Delli Lajos nevét. Delli így nem szerepelt az új társulat névsorában, holott ezután is tagja marad az aradi társulatnak.

* Román hangverseny. A Fehér Kereszt nagytermében ma este Marcus, Crisiann, Cocorescu és Barbu román énekesek közreműködésével sikerült hangversenyt rendezett alapja gyarapítására a román színházalap egyesület. Az operaszámokból álló hangverseny után, amelyen az aradi és megyebeli román társaság megjelent, tánc követte.

* A Kém bemutatója. Szerdán lesz a nyári szezon első premierje; a társulat a budapesti vigszínház repertoárjának egyik legsikerültebb darabját, Klestemacker kiváló darabját a Kém mutatja be. A premiernek előreláthatólag igen nagy sikere lesz, mert a darabban egymást kergetik a gyönyörű drámai jelenetek. A Kém főszerepeit a Keszlerler-párt játssza.

* Berkovicsék. A szintársulat énekeszemélyzete folytonos próbákra készül ennek a szezonnak az első operettbemutatójára. A Berkovics és társa című énekes bohókás játék Bécsben sorozatos előadásban több mint kétszázszor került színre. Minden jel arra mutat, hogy az operett Aradon is igen nagy sikert arat, mert szövege rendkívül ötletes, mulatságos, zenéje pedig könnyed, dallamos fülbeeső. A darab sikerét még csak növelik a tánc- és éneketétek, különösen nagy sikerre számíthat egy mulattató groteszk táncjáték, amelyet Várnay és Benkőné adnak elő. Az operettnek, amelynek főszerepét Diósi Nusi játssza, pénteken lesz a bemutatója.

* Mayerék. Rössler Károly ötletes, finom vigjátékát, a Frankfurterakat parodizálja az a groteszk humoru vigjáték, amelynek Mayerék a címe s amely hosszú hónapok óta sorozatos előadásban, zsufolt nézőtér előtt kerül színre Bécs egyik színházában. Erre a vigjátékra készül most a társulat vigjátéki személyzete; a bemutató napja még nincs fixirozva, minthogy a darab sikere elsősorban a gyorsan perdülő előadástól függ; így tehát mindaddig, míg a vigjátéki személyzet teljesen el nem készül a darab bemutatásával, Mayeréket nem tűzik műsorra.

* Edes, aranyos tyukom. Medvetánc, Pusztuló liget, Csöpp lábikó, Monikán, Szivem tele, tele és a szezon legújabb kupléi mind kaphatók Juhász és Társánál.

* Bölsche, Szerelem az élők világában I—II. kötet már kapható Juhász és Társa könyvkereskedésében.

* Páris titkai. (Suchbuzen regénye.) Nagy napja lesz szerdán az Urániának. Akkor kerül bemutatásra a világ legnagyobb mozgófényképe, mely előadásaihoz Párisban külön színházat emeltek és a kép megjelenése óta egyebet nem játszanak, mint a Páris titkait. Suchbuzen idjében valóság-gal falta a közönség ezt a borzalmakkal teli regényt, mely egy milliomos grófleány elrablása körüli játszódik le. Ami salakot csak termel ez az óriási világváros, az mind felszínre kerül ebben a rettenetes regényben. Tudjuk azt, hogy Páris egész területe széles nagy csatornahálózattal van aláépítve, a hirhedt kloákákkal, mely minden időben buvóhelyül szolgált Páris sőpredékének. Ebben a rémes világban az irtózatoss szennyes áradatban együtt élnek a csatornák patkány milliárdjai, azokkal az emberszámba alig menő gonosztevőkkel, akik állandó rettegetésben tartják Páris lakóit. Suchbuzen mesteri tollal írta le a gonosztevők félelmetes világát és az ő leírása nyomán Pathé olyan mozgófényképet produkált, amelyik még a tőle megszokott nagyszabású képeket is messze fölülmulja. Háromezer méteres ez a kép és az előkészületekhez teljes két esztendőre volt szükség. Hihetetlen összegeket költöttek el, csak hogy a borzalmas regény a maga megdöbbentő eredetiségében kerüljön megörökítésre. 175.

* Az aranyéhség. (Az Apolló szenzációs slágere.) Kevés film aratott olyan óriási sikert, mint az Apolló színház most bemutatott amerikai slágere. A közönség minden előadáson zsufolással megtöltötte a színházat, hogy gyönyörködjen abban a gyönyörű, nagy koncepcióju drámában, amelynek minden egyes jelenete briliáns készséggel, ragyogó, szédületes fantáziával van kidolgozva, amelyek izgalmassága, drámai ereje tebilincseli a nézőt, leköti figyelmét, úgy annyira, hogy a nagy

publikum lélektetviszafajtvá követte és figyelte a drámai erejű kép minden mozzanatát. Megkapó látvány az a szinte emberfeletti küzdelem, amelyet a két kincsvágyó aranyásó folytat egymással, hogy egyedül birtokolhassa az aranymezőt. Megfagy a néző ereiben a vér, látva a két ember halálos viaskodását; a robogó vonat tetején folyik az élet-halál küzdelem, amely aztán az aranyásó-telepen folytatódik. Irtózatossá hajsza, menekül erdőn, hegyen, mocsarakon, vizeken keresztül, az aranyéhség űzi, hajítja a két embert a saját romlása felé. A titáni, a néző idegeit megrázó küzdelmek vége pedig az, hogy mind a kettő nyomorultul elpusztul. Ezt a csodálatos erővel megalkotott rendkívül izgalmas drámát még csak szerdán mutatja be az Apolló. 177

Ki eszközölte ki a tizenegyedik patikát?

— Egy aradi gyógyszerész pöre. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 2

Néhány hónappal ezelőtt megirtuk, milyen meglepetést keltett Aradon az akkori belügyminiszternek, Héderváry Károly grófnak az aradi tizenegyedik patika ügyében való döntése. Tudvalévő, hogy az új gyógyszerértékelés folyamódó Vajdits Kálmán lippai patikárus kérvényét az aradi hatóság nem terjesztette fel pártolólag a belügyminiszterhez, Héderváry gróf azonban megadta a tizenegyedik gyógyszerértékelés engedélyt Vajditsnak azzal a megokolással, hogy magáninformációk szerint erre a patikára Aradon közegészségi okokból szükség van. Aradon mostanig találgatták, kinek a segítségével kapta meg Vajdits a jól jövedelmező aradi patikát. Egy váltókereset, amelyet a minap adott be Masznyik Márton dr. lippai orvos a törvényszékhez Vajdits Kálmán ellen tizenhatezer korona megfizetéséért, magyarázattal szolgál ehhez a rejtélyes üggyhöz.

Masznyik dr. uradalmi és házi orvosa egy tekintélyes nagybirtokosnak, aki bizalmával sokszor ki is tüntette az egyszerű vidéki orvost. Masznyik e kitűnő összeköttetése segítségével meg tudta szerezni Vajditsnak az aradi patikát. A gyógyszerész huszezer koronát ígért arra az esetre, ha a jogot megkapja. Már előre ki is fizetett négyezer koronát és a tizenhatezer koronáról váltót adott, amelyet akkor lett volna köteles beváltani, ha a gyógyszerértékelés engedélyt megkapja. Amikor Vajditsnak zsebében volt a jog, egyszerűen kijelentette:

— Most már nem fizetek!

— Be fogom perelni! — figyelmeztette Masznyik dr., mire Vajdits azt felelte, hogy a bíróság az ilyen követeléseket nem ítéli meg, mert *turpis causának* tekinti. Masznyik azonban nem engedte magát félrevezetni és tizenhatezer korona erejéig beperelte a szerencsés gyógyszerészt.

VIDÉK.

Sikertelen népgyűlés. Junius 30-án, vasárnap d. u. 3 órakor Almáskamaráson, d. u. 4 órakor Nagykamarás községekben hatósági engedéllyel népgyűlést tartottak a szocialisták. A népgyűlések nem a két község lakóinak kívánságára történtek, hanem azokat a budapesti szocialista párt vezetősége rendezte. Hogy a népgyűlések minél jobban sikerüljenek, a budapesti pártvezetőség minden utón-módon, sőt hírlapilag közhírré tette, hogy Rakovszky István is részt vesz a gyűléseken. Már napokkal a népgyűlések határnapja előtt szocialista agitátorok jártak be Aradvármegyének e félreeső községeit s nagyon sokféle eszközzel tüzeltek fel a két község békésteremtő és munkás lakóit. A hatóság sem nézte

tétlenül a nagy előkészületeket, hanem gondoskodott megfelelő csendőri karhatalomról, amely a két községben a közbiztonságot teljes mértékben biztosította. Hack András szocialista volt az ünnepi szónok, akinek Medgyesegyháza községből magával hozott egy pár szocialistájával sehogy sem sikerült eszméjének, a szocializmusnak megszerezni a két község népeit; nem pedig annál kevésbé sem, mert e két kincstári telepes községről oly jól van minden téren gondoskodva, hogy a hatóságban látják egyedüli jötevéjüket e községek s így lehetetlenség volt a szocialistáknak a lakosságot békés hangulatából kiforgatni. Hacknak és társainak ama szomorú tapasztalatokkal kellett mindkét községből távoznok, hogy itt sem a függetlenségi eszmének, sem pedig a szocializmusnak nincs talaja. A hatóságot Török Ferenc dr. eleki szolgabíró képviselte; rendzavarás nem történt.

Mükedvelői előadás Makón. Fényesen sikerült színi előadást rendezett Makón vasárnap az országos gyermekvédő Liga javára a makói intelligencia. Návay Tamás védnöksége mellett színre került Bercik Árpád „Nézd meg az anyját” c. vígjátéka. A szereplők a legjobbat nyújtották és nyílt színen kitapsolták őket. Feltűnést keltett tökéletes játékával Rosztoczy Micike Honokiné szerepében, készültsége, játéka természetessége emelte az előadás sikerét. A többi szereplők közül Réthy Bella (Viskiné), Draskocz Mici (Edit) Madzsar Irma (Iza) szerepében nehéz feladatot oldottak meg. Magyar József dr. (Viski), Póka Gyula (Téssy), Boda Béla (Lajos), Molnár György, Tettamanti Béla igen jól játszottak. Előadás után vacsorára gyűlt össze a Kasino kertjébe a nagyszámú intelligencia és azután tánc fejezte be a sikerült gyermeknapot.

Elmebajos aradi tanár.

(Timon Zoltánt tébolydába vitték. — Küzdelem a detektivekkel.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 2.

Ma este az Aradról induló fél tíz órai személyvonattal Budapestre szállították Timon Zoltánt, az aradi ta- és fémipari szakiskola irodalomtanárát, hogy a fővárosban gyógyítsák súlyos agybaját, amely az utóbbi időben olyan méreteket öltött, hogy a tanárt az orvosok közveszélyes örültnek voltak kénytelenek deklarálni. A lipótmizei elmeegógyintézetben helyezik el a beteg embert, aki a tudományos megállapítás szerint paroximiában, a legveszedelmesebb agybetegségben szenved, amely abban nyilvánult meg, hogy Timon professzor lelövással fenyegetett mindenkit, akiről azt hitte, hogy azzal a szándékkal közeledik feléje, hogy az ő híres találmányait tőle elrabolja, vagy pedig világmegváltó eszméit kigunyolja. Az üldözési mánia egyik legsúlyosabb megnyilvánulása ez a betegség, amelynek fellépését már régebbi idő előtt megállapították rajta.

A tanár bátyja, Timon Ákos dr. királyi tanácsos, a budapesti tudományegyetem tanára néhány héttel ezelőtt Aradon volt, hogy szerencsétlen öccsét rábirja, hogy szanatóriumba vonuljon. Az emberi társaságot különben is kerülő s ruházatában is különködő aradi tanár azonban a leghevesebb ellentállást fejtette ki eme szándék ellen, a baj azonban napról napra jobban rombolta az amugy is gyenge testi szervezetű embert, úgy, hogy környezete valósággal szökött előle és elérkezett a végső momentuma az intézeti gyógykezelés szükségességének. Kabdebó György dr. hatósági orvos figyelte meg hosszabb időn át Timon Zoltánt és hivatalosan konstatálta, hogy a beteg elmeegógyintézetbe szállítandó. Moravcsik Emil dr. budapesti egyetemi tanár is Aradon járt és szintén konstatálta Timonon a paralízis kitörését és ezért a család elhatározta, hogy hatósági

segítséggel a Lipótmezőre internáltatja a beteg tanárt. Moravcsik dr. első asszisztense Bakody Aurél dr. ma érkezett Aradra két ápolóval, hogy az elszállítását végrehajtsa s ezért Kabdebó doktorral együtt megjelent Green Nándor főkapitánynál és azt kérte, hogy a rendőrség legyen segítségére a szomorú aktus végrehajtásában.

Timon, aki a Radnai-ut 27. számú házban lakott, sejtette, hogy ma történik vele valami és mint megállapítható volt, déltájban kijelentette a szomszédságában lakó Nagy József építőpallérnak, hogy ha valaki közeledik feléje, azt a magánál hordott kilenc lövetű browninggal agyonlövi. Délben el is távozott hazulról és mikor a detektivek megjelentek a házban, a lakást zárva találták s csak az itt leírt beszélgetésből tudták meg, hogy a tanár ellentállásra készül s ezért a legnagyobb óvatossággal láttak hozzá kézrekerítéséhez. Timon a délután folyamán megfordult a Szabadság-téri Klein-féle kávéházban, ahol törzsvendég volt és ott a főpincérrrel fekete kávéja kifizetése alkalmával támadt heves szóváltása és kis hiba volt, hogy nem vérengzéssel végződött a véleménykülönbségnek kiegyenlítése. A titkosrendőrök nyomon követték a kávéházból kirohanó és viselkedése által is zavart elméjűséget eláruló tanárt és elhatározták, hogy este hét és nyolc óra között közelednek feléje, hogy rábirják az elmeorvossal való találkozásra és utazásra. Fél nyolc óra tájban Timon a postaépületbe tért be és ott leveleket adott fel különböző címekre. Rédl István, Barmos János és Noé Ferenc detektivek a postaépület kapuja előtt állottak fel, hogy megvárják a házból távozó tanárt és úgy közeledjenek feléje, hogy az revolverét ne használhassa. Három negyed nyolc lehetett, mikor Timon a postaépületet elhagyta, elhaladt a detektivek előtt, akiket nem ismert fel és ezek néhány lépésre követték, majd pedig a megállapodás szerint hátulról lefogták hirtelen kezeit és így ártalmatlanná tették.

A közelben már egy kétfogatu bérkocsi várakozott, amelybe azonban már feltűnés nélkül nem lehetett felülteni a dühöngő embert.

— Gyilkosok, gazemberek, a bolondok házába akarnak csukatni, mert én a világot akarom megváltani és nem akarom nekik odaadni a találmányomat, amelyet el akarnak tőlem rabolni! Lelövöm őket, mint a kutyákat! — ordította magából kikelve a szerencsétlen beteg, akit nagy nehezen betuszkoltak a kocsiba s ott mindenképp előtt öldöklő szerszámaitól fosztották meg. Kilenc golyóra töltött revolver és hosszú pengéjű kés volt a zsebében, amelyet elvettek tőle. A bérkocsi gyors iramban vágatott a városházára, ahol már Bakody dr. várakozott reá.

Szcepkovszky Teofil rendőrhadnagy vette át először a detektivektől a beteget, aki rövid idő múlva meghiggadt. Kijelentette, hogy el volt készülve arra, ami vele történt s a detektivek szerencséje, hogy meg tudták akadályozni a revolver használatában, mert mind a hármukat lelőtte volna. Ezután világmegváltó eszméiről kezdett beszélni, majd zsidóbarátságát fitogtatta, de a következő pillanatban már a legdurvább kifakadásokra ragadtatta magát azok ellen, akiket előbb, mint az emberiség ideáljait magasztalta, Bakody dr. azzal tudta lecsillapítani a dühöngésig egzaltált férfit, hogy gyógyulásáról biztosította, amit később komoly formában is megismételt az ügyeletes rendőrtiszt szobákban jelenvoltak előtt.

Időközben megérkeztek a mentők s ekkor Timon Zoltán már engedve a felszólításnak, önként szállott be a kocsiba, hogy azon a pályaudvarra vitesse magát és a fél tíz órai vonattal Budapestre utazzék, hogy a Lipótmizei elmeegógyintézet lakójává váljék.

Operát! Operát!

A színházi bizottságban ma reklamáltak, hogy Szendrey nem ad elég operát. Hogy ez a főszó-lalás mennyire a közhangulatból ered, mutatja ez a beszélgetés, este fél tíz órakor, egy kávéházi terrazon.

I. Törzsvendég: Arany a szája annak a Nemess Siganak. Igaza van. Mért nem ad az a Szendrey operát? Egy olyan zenerajongó publikumnak...

II. Törzsvendég: Persze. Mióta várjuk már a *Velencei kalmár*...

I. Törzsvendég: Pardon! A *Velencei kalmár* nem opera...

II. Törzsvendég: Még nem? De még az lehet. Egyébként biztosan tudom, hogy Schnitzler Arthur már zenésíti...

III. Törzsvendég: Na hallja! Ha addig vár-nak operára, amíg Schnitzler Artur zenésít egyet! Hi-szen az operetteket gyur össze...

II. Törzsvendég: Persze. Összetévesztettem Hauptman Gerharddal. Olyan egyforma nevük van. Szóval az a Hauptmann, aki a *Bohémek*-et szerezte. Az csak egy opera?

I. Törzsvendég: Operának opera, de erősen Wagner-darab. Látja, ez a Szendrey még egy akkora Wagner-darabot se ad, mint egy új kétkoronás...

II. Törzsvendég: Bezzeg a régi direktorok! Em-lékszik amikor Pethes Imre Aradon a *Tannhäuser* nagy áriáját énekelte...

I. Törzsvendég: Az semmi se volt. Hanem az a forró este, mikor Goldfáder Dávid vendégszerepelt Aradon és Tolsztoj *Kreuzer szonátáját* énekelte, harsogta, trillázta, fortézte, trararará!...

III. Törzsvendég: Igen, a nagy Tolsztoj? Annak a kompozíciót szeretem. A leányom is zongorázik tőle valamit... gondolom: a *Czuberflötét*...

II. Törzsvendég: A színházban, persze nem kapunk ilyet. Mert Szendrey urnak előbbre valók a francia disznóságok, a Vigszínházi bóhozatok...

I. Törzsvendég: Na, na, hiszen ugy tudom, azokhoz jár el legszívesebben.

II. Törzsvendég: Én? No és kegyed? Maga talán az operához jár?...

I. Törzsvendég: Ördögöt. Egyszer el kellett men-nem, a családom kedvéért, de alig győztem végig-várni.

III. Törzsvendég: Nem is magunkról van szó... (sugja) én se szeretem, ha fél nyolctól tizenegyig egy folyóban bögnek, bömbölnek, sipitognak és garga-lizálnak. De azért operát köll adni! Mi tudhatjuk ma-gunkról, hogy nem értünk a zenéhez. De a sziniga-zatónak semmi köze sincs hozzá. És ha nem ad operát, sok operát (ordítva) hát majd megmondjuk neki, hogy hová való. Disznóság!

TANÜGY.

(—) **Megbüntetett tanítók.** Aradvármegye közigazgatási bizottságának fegyelmi választmánya mai ülésén két görög keleti román tanítót ítelt el. *Munteán* György muszkai román felekezeti tanító ellen *Varjassy* Árpád tanfelügyelő kir. tanácsos jelentést tett és megindította a fegyelmi eljárást azért, mert hivatalos kötelességeit elhanyagolta. A mai tárgyaláson ez bebizonyult és ezért 100 koronára büntették. — *Sztanka* József rossiai (római) román tanító szintén elhanyagolta kötelességét és amikor néhány héttel ezelőtt *Kehrer* Károly kir. segéd tanfelügyelő az iskoláját meglátogatta és kötelesség mulasztására rámutatott, a

tanító goromba hangon válaszolt. E miatt a fe-gyelmi választmány Sztankát szintén 100 korona pénzbírsággal sújtotta.

HIREK.

Hamiskártyás magántitkár. — Leleplezés a Fészek Körben. —

Saját tudóstónk telefonjelentése.

Budapest, július 2.

A Fészek Körben — az írók és művészek klubjában — tegnap este *Ravasz* Oszkár, *Wodianer* báró magántitkárát leleplezték, amint hamis kártyázott. *Ravasz* Oszkár a báró magántermészetű dolgait látja el és ezért nagy fizetésben részesül, mindenütt első-rangu gavallérnak ismerték, tagja az Országos Kaszinónak is s állandóan a Fészek Klubban szokott kártyázni. Már hosszabb idő óta gyanus szemmel figyelték, mert feltűnt, hogy mint poentör öt-tíz koronát tett, de ha a kártyacsomag, mint bankárnak, az ő kezében volt, száz és ezres téteket tartott. Tegnap chemin de fer-t játszottak. *Ravasz* leült az asztalhoz s kérdezte, ki adja a bankot? Az egyik társa észrevette, hogy balkezevel belső zsebébe nyúl, ügyesen kártyalapokat vett elő és azokat a csomaghoz csempészte. Erre az illető odaugrott és azt mondta:

— Tartom a bankot, de előbb megszámláljuk a kártyákat!

— Mit jelent ez? kiáltotta *Ravasz* és nem akarta a kártyacsomagot kiadni kezéből.

A társai megdöbbenve felálltak helyeikről, általános izgalom közepette megszámlálták a kártyákat és kitűnt, hogy *negyvenhét lappal több van* a csomagban. Megvizsgálták ezt a negyvenhét kártyát, amelyek cinkelve — hamis játékokra pre-parálva — voltak. *Ravasz* Oszkár szédülve fel-kelt helyéről és támoilyogva elhagyta a helyiséget.

A klub választmánya ma este foglalkozott az ügyvel, amelyet mindenképpen titokban akartak tartani, de mégis kitudódott. A választmány határozata értelmében *Ravasz* Oszkár záros határidőn belül köteles kilépni a klubból, mert ellenkező esetben kigolyózzák.

— Az angol király látogatása Ischlben.

Bécsből jelenti tudóstónk telefonon: Beavatott udvari forrásból értesülünk, hogy *György* angol király az év augusztus havának elején Ischlbe érkezik, ahol meglátogatja a királyt. Az angolok uralkodóját minden különösebb forma és külsőség mellőzésével fogadják majd. *György* király ischli tartózkodása két napot vesz igénybe és mint a király vendége a hotel Elisabethben ugyanazon szállóban fog lakni, amelyben elődje, VII. Edward szokott tartózkodni.

— Schemua altábornagy romániai utja.

Bukarestből jelenti: *Schemua* altábornagy, az osztrák és magyar vezérkar főnöke, szárnysegédje, *Pohl* őrnagy kíséretében tegnap délelőtt Szinájába érkezett, hogy *Károly* román királynak bemutatkozzék. A kihallgatás után *Schemua* altábornagy és *Pohl* őrnagy a Peles-kastélyban tartott udvari ebédre voltak hivatalosak. Délután a vendégek megsejlelték a színajai helyőrség egyik zászlóaljának gyakorlatát, majd a trónörökös né úzsonnáján vettek részt. *Károly* király a román csillagrend nagykeresztjével tüntette ki *Schemua* altábornagyot és a román koronarend csillagját adományozta *Pohl* őrnagynak. A tisztek este felé utaztak vissza.

— **Paternó utolsó napjai.** *Romából* jelenti: Az élete fogytáig való kényszermunkára ítelt *Paternó* megtagad minden táplálkozást. Sorvadása immár oly veszedelmes mértéket ölt, hogy való-szerűen már csak néhány napig élhet.

— „**Varjassy Lajos utca.**“ A harmadik ke-rületnek az Erzsébet városnak igen számos pol-gára, a megválasztott törvényhatósági bizottsági tagok kezdeményezésére ma egy, bizonyára osz-tatlan rokonszenvenvel találkozó kérést juttattak el a város tanácsa utján a törvényhatósági bizottság-hoz. Néhány sorban mondják el: *Szalai* Arnold dr., *Zima* Tibor, *Fritz* József, *Tafrov* József és velük vagy százan, hogy *Varjassy* Lajos polgár-mester iránt ők Erzsébet városnak le akarják róni hálájukat, kifejezésre akarják juttatni elismerésü-ket és meg akarják jutalmazni a város legelső polgárának a hervadhatatlan érdemeit, önzetlen munkásságát és becsületes törekvését. Az Erzsé-betváros fejlődésében elmaradott terület volt, melyet az elnéptelenedés fenyegetett. A sár, a por eme klasszikus földjén az építkezés éveken át szünetelt, a lakások üresen állottak, mert messze elkerülték az emberek a városnak ezt a mostoha sorsu részét, amely abban az ősi állapotban ten-gődött, amelyben a legtöbb kis város. A lakói gyüleseztek, panaszkodtak, kértek és könyörögtek, rámutattak arra, hogy amíg csatornázást nem kapnak, addig valóságos ördögsgiget lesz ez a vá-ros életéből kikapcsolt, de terhekkel sújtott kon-plekszum. *Varjassy* Lajos polgármester érdeme, hogy rövid időn és igen gyorsan megváltozott a siralmas helyzet és mint a fentebb említett kére-lem beadói írják „most már ők is úgy érzik, hogy egyenlő sorban állnak a többi aradi polgárokkal.“ Az Erzsébetváros a csatornázás következtében egyszerre élénk fejlődésnek indult. Modern lakó-házak épülnek, a népesség sűrűsödik és élet, ipar és kereskedelem van keletkezésben. Ennek a jóté-kony változásnak megteremtőjét, *Varjassy* Lajos polgármestert akarja a városrész minden polgára, mindenféle különbség nélkül elismerésében része-síteni, mikor arra kéri a törvényhatóságot, hogy a *Választó utcát* nevezze el *Varjassy Lajos-utca-nak*. A törvényhatóság nemcsak a kerület, de a város egész közönségének egybehangzó vélemé-nyének ad kifejezést, ha ezt a kérelmet teljesíti, mert ha a polgármester önzetlen és becsületes tevékenységéért ebben a kért alakban rója le há-lás elismerésének egy részét, akkor csak kötelea-ségét teljesítette a közgyűlés.

— **Uj titkos tanács.** *Bécsből* jelenti: A ki-rály a kolozsvári itélőtábla elnökének, *Fekete* Gá-bornak a titkos tanácsosi címet adományozta.

— **Horvát törvényelőkészítés.** *Zágrábból* jelenti: A törvényelőkészítő-bizottság ma délután kezdte meg ülését. A bizottság 35 tagja kö-zül 31-en jelentek meg, négyen pedig kimentet-ték elmaradásukat. Az ülést *Cuvaj* bán királyi biz-tos nyitotta meg. Üdvözölte az egybegyűlteket és meg-emlékezett az elhunyt *Hervoits* báni tanácsosról, aki szintén tagja volt a bizottságnak. Ezután hosszabb beszédet tartott, amelyben kifejtette, hogy Horvát-ország a törvényhozás terén az utóbbi időben el-maradt és a bizottságnak az országgyűlés meg-nyitása előtt nagy és fontos munkát kell vége-znie. Ezután ismertette a szőnyegen levő kérdése-ket, amelyek felett megindult a vita.

— Pusztító jégverés Gyorokon.

Egymás után érik az elemi csapások ez évben Gyorok és környékének szőlőtermelő lakóit. Egy hónapon belül háromszor zu-dult a környékre pusztító felhőszakadás, a mely horribilis károkat okozott. A termésből alig maradt meg valami s ez a kevés is tönkrement ma. Délután fél négy óra felé jégeső vonult végig Gyorok, Aradkövi és Szabadhely határain s a pusztító jég min-dent tönkrevert. Másfél óráig zúdult a *ga-lambtojás nagyságu jég* a környékre. A jégeső teljesen elpusztította a környéket s hosszú vonalon még a fák is csupaszon ál-lanak.

— **Hol készülnek az új ágyuk.** Az *Aradi Közlöny* bécsi tudósítójának telefonjelentése alapján megírta már, hogy a monarchia hadvezetősége újabb fajta ágyutípusokat rendelt a pilseni Skoda cégnél. Erre vonatkozólag most beavatott katonai forrásból a következő érdekes részleteket közölhetjük: Ma készültek el a pilseni gyárban az új ágyutípus első példányai, amelyek 34.3 centiméter átmérőjűek. A legközelebbi időben már megtörténnek a hivatalos lögyakorlatok is. Az új ágyucső egész sulya körülbelül 70000 kilogramm. Az új ágyuk a felállítandó Dreadnought hadosztály nehéz ütegét fogják képezni. Tervbe vették, hogy egyelőre kilenc ilyen ágyut szerelnek fel az ugynevezett Trippel Turmba. Ilyen módon tehát a pilseni Skoda gyár huszonöt millió korona értékű megrendeléshez fog jutni. Most már csak az érdekelne bennünket, hogy az ágyucsővek készítésére nem akadna-e alkalmas magyar gyár is, amely a hadügyi részesedések arányában szállíthatná ezeket. Ugy látszik, hogy a hadvezetőség megtelepedezett arról, hogy e téren már versenyképes magyar ipar is van.

— **Halálozás.** Szirmai és szirmabessenyi Szirmai Gyula cs. és kir. őrnagy, a mezőhegyesi állami ménes helyettes parancsnoka, a katonai érdemkereszt tulajdonosa, Mezőhegyesen meghalt 77 éves korában. Az elhunytat, akinek a ménesbirtok fölvirágoztatása körül jelentős érdemei vannak, kiterjedt, előkelő rokonság gyászolja. Szerdán temetik el Mezőhegyesen.

— **Részvényilatkozat a szerb kormány-nak.** *Budapestről* jelentik: *Lukács* László miniszterelnök ma táviratilag fejezte ki részvétét Simics György bécsi szerb követnek, Milanovits Milos belügyminiszter elhunytá felett.

— **Balesetek az automobilversenyen.** *Budapestről* jelentik: A Magyar Automobil Klub által rendezett Budapest-Konstantinápolyi tura automobil verseny első és második napján az apróbb balesetek kisebb-nagyobb kellemetlensége egész sora történt. Mindjárt az indítás után *Zichy Béla* Rezső gróf. automobilja Cegléd határában rugótörést szenvedett és miután a defektus kijavítása hosszabb időt igényelt, a gróf kénytelen volt kiállni a versenyből. Általában a verseny első két napja nem folyt le olyan zavartalanul, mint a nemrég rendezett kiskocsi verseny, ámbar a hatóságok és a városok épen olyan előzékenységet tanúsítottak, mint előzőleg. *Ralph Steinwald* automobilja Magyarbárc mellett felgyulladt. A benzintartályból kifolyt a benzin és egy szikrától tüzet kapva felgyújtotta a kocsit. A gyalui hegyek között a folytonos esőzések feláztatták az utat és így több kocsi kórákásoknak ment neki. Kolozsvárról reggel hat és hét óra között indultak el a verseny résztvevői. Fehérvári főispán vezetése mellett megtekintették a kissarmási földgáz forrásokat, majd Gyergyószentmiklósról. A román határon Predealon a román automobil klub tagjai fogadták *Savilla* elnök vezetése alatt a versenyzőket. Itt 25 automobil csatlakozott hozzájuk. A versenyzők Sinaján keresztül Bukarestbe indultak.

— **Jakabffy Tibor állapota.** A tegnapi öngyilkos kísérletet elkövetett *Jakabffy Tibor* az aradi közpórházban fekszik. Állapotában változás nem történt. Az orvosok a golyót még mindig nem tudták eltávolítani. Annyit megállapítottak, hogy sebe nem halálos, de szemevilágát elveszti.

— **Az elfogott orosz kém.** Berlinből jelentik: *Kosztjevics* orosz tüzérségi századost a legközelebbi napokban Lipcsébe viszik. Minden kísérlet, hogy legalább ideiglenesen, becsületszóra szabadon bocsássák, eredménytelen maradt.

— **Kitört a péksztrájk Aradon.** A péklegények ma este váratlanul követelésekkel járultak a mesterek elé. Negyven százalékos béremelést követeltek s kijelentették, hogy ha nem kapják meg, akkor sztrájkba lépnek. A mesterek a követeléseket teljesíthetetleneknek tartották s ezen az alapon nem is akartak tárgyalni. A pékek erre kivonultak a mőhelyekből s megkezdték a sztrájkot. Ma éjjel már csak a mesterek sütöttek s csak a legszükségesebb kis mennyiséget. Holnap luxus-sütemény már egyáltalán nem lesz s kétséges, hogy holnapután a szükséges kenyérmennyiséget elő tudják-e állítani. A pékek kijelentették, hogy a végsőkéig kitartanak követeléseik mellett s így nincs remény rá, hogy a béke egyhamar létrejöjjön.

— **Kaland a Hűvös völgyben.** *Budapesti* tudósítónk jelenti: *Mundics* Sasa urasági inas ma délután a Hűvös völgyben sétálva a bokrok között egy nőt vett észre, aki feltűnően idegesen viselkedett. Figyelnit kezdte és épen abban a pillanatban rohant a sűrűbe, amikor a leány revolvért vett elő és föbe akarta magát löni. *Mandics* lefogta és hosszas faggatás után elmondotta, hogy *Löwenberg* Anna 21 éves rendőri felügyelet alatt álló leány és azért akarta magát föbelöni, mert a szülei nem engedik meg, hogy tovább is a rossz uton maradjon és így azt a rendőrség szüleinek kívánságára lehetetlenné tette. A leány negyven koronát ígért *Mandics*nak, hogy löjje föbe. *Mandics* látszólag beleegyezett, elvette a pénzt és valami ürüggyel visszacsalta a leányt, a városba, ahol a rendőrkapitányságra vezette. A rendőrségen igazolás után megígértették a leánnyal, hogy nem követ el öngyilkosságot.

— **Bajt okozó villámcsapások.** *Egerből* jelentik: Ma reggel öt óra körül rettenetes felhőszakadás áradt a városra. Három helyen is lecsapott a villám s egy embert megölt, egy másikat pedig megörjített. *Bögös* János feleségével és négy gyermekével épen a reggelinél ült, a mikor vakító fényesség világította meg a házat, nyomban utána rémes dördülés hallatszott s *Bögös* holtan fordult le a székéről: agyonsujtotta a villám. Hozzá tartozóinak csodálatos módon semmi baja sem történt. Kevéssel ezután az utcán csapott le a villám, a mi olyan hatással volt egy arra haladó idegenre, hogy beleőrült. A nála talált írásokból megállapították, hogy *Szabó* Leó a neve s huszonöt éves budapesti postatisztviselő. A harmadik villámcsapás a *Mihályi* József házat érte. A bentlőknek az ijedségen kívül bajuk nem történt, a falon függő képek, óra s más disztárgyak fémrészei azonban egy másodperc alatt megolvadtak.

— **Halálos verekedés Pécskán.** Tegnapi előtt halálos kimenetelű verekedés volt Magyar-Pécskán. *Kis* János 21 éves magyarpécskai legényt *Balog* Mihály és ennek öccse *Pál*, heted magával megtámadta, három szurást ejtettek rajta. A jobb nyolcadik bordánál 12 centiméter mélységben a tüdőnek fő-ütőerejét átvágták, elvérzés következtében azonnal meghalt. A hullát tegnap böncolták fel, *Domonkos* vizsgálóbíró jelenlétében. Még két sérülés volt ugyanekkor. Az elhaltak unokatestvérét, szintén *Kis* Jánost, hasonlóképen megszurták, jelenleg halállal vívódik. A harmadik sérült *Balog* Mihály, erős halálos megsebesülésekkel fekszik odahaza.

— **A pilótánál halála.** *Bostonból* jelentik: Egy *Quinby* nevű amerikai aviatikusnő egy utassal fölszállott és százharminc méter magasságból lezuhant. A leány és utasa azonnal meghaltak.

— **Ha a postakocsis részeg.** *Temesvárról* jelentik: Nagy riadalmat keltett ma egy értékes küldeményekkel megrakott postakocsi eltűnése. *Futó* János levélhordó a 28-as számú postakocsival ma reggel a rendes időben megkezdte a pénzküldemények és csomagok kézbesítését. A kocsiban egy *Mihalovics* Péro nevű cigány kocsis ült, ki mindössze három nap óta áll a posta szolgálatában. *Futó* levélhordó épen az erzsébetvárosi Hattyu-utcában kézbesítette a csomagokat s amikor tíz óra után az egyik házból kijött, megrémülve látta, hogy a kocsit eltűnt. *Futó* bejelentette az esetet a postaigazgatóságnak, amely rögtön értesítette a rendőrséget a kocsit eltűnéséről. Két órai hajsza után sikerült az eltűnt kocsit teljes épségben megtalálni. Egy polgári rendőr a pályaudvarnál, a postai kézbesítő hivatal környékén rátalált az eltűnt postakocsira. *Mihalovics* Péro a bakon ült és hátradőlvén aludt. Amikor felrázták álmából, nagyon csodálkozott, hogy mikép került a kocsira arra a helyre. A kocsis ugyanis leitta magát s miközben a csomagkihordó a házakban járt, a postakocsi lova elvitte a kocsit részeg kocsisával együtt.

— **Orvosi körökből.** *D. Graur* Viktor dr. egyetemes orvostudor, fogorvosi és műfogászati szakrendelőjét folyó évi május hó 1-től Deák Ferenc-utca 40. a. I. emelet gör. kat. új bérpalotába a Vasszállóval szemben helyezte át. Bejárat a Weitzer J.- utcából is.

— **Életunt emberek.** *Budapestről* jelentik: Ma délután szüleinek lakásán *Mahrer* Béla kereskedelmi iskolai tanuló öngyilkosságot követett el. *Flóbert* puskával egyszer gyomrába, egyszer pedig a fejébe lőtt. Rögtön meghalt. — Ugyancsak öngyilkos lett ma *Tili* József 73 éves háztulajdonos. Levelet hagyott hátra, amelyben megírta, hogy gyógyíthatatlan gyomorbetegsége miatt vált meg az élettől.

— **Nyilvános köszönet.** *Fényes* Samu dr. rávatalára szánt koszorúk címén az Aradi Kerületi Munkásbiztosító Pénztár tisztviselői kara 30 koronát és az Országos Orvosszövetség aradi fiókjá 50 koronát adományozott a tuberkulózis elleni küzdelem aradi egyesülete javára. *Hermann* I. Károly dr. ideiglenes pénztáros.

— **A legmegbízhatóbbak a Messenger-boyok.** Telefon 816.

— **Több ezer kötet 3—4 koronás különböző használt tankönyv 20 fillérjével kerül eladásra Kerpel könyvkereskedésében.**

— **Egy Kárpáti-féle fejfájás elleni pastilla 5 perc alatt megszüntet mindenféle fejfájást. 1 üveg 12 adaggal 1 korona. Kapható kizárólag a készítőnél Kárpáti János gyógyszerárúháznál Arad, Boros Béni-tér. 4676**

— **Figyelem!** Ha olajfestményét, fényképét izléseken és olcsón óhajtja kereteztetni, kérem bizalommal *Freimann* József speciális képkeretezőhöz Arad, Weitzer János-utca 9. fordulni, mivel itt kizárólag képkeretezéssel foglalkoznak, s így legkényesebb igényeknek is megfelel. Dusan felszerelt képkeret raktár. Megyei, városi telefon 912. 3881

— **Szamosy Elsa nyilatkozata.** Kedves Doktor ur! A „Havasi Gyopár Crém“-jét már régen használom! E kitűnő toalette krém a legelsőrendű és jóval drágább külföldi szerknél sokkal jobb és hatásosabb! *Szamosy* Elsa a m. kir. opera művésznője. 0593

— **Elite és Revue Parisienne** párisi divatlap tavaszi és nyári száma színes képekkel és magyar szöveggel, kapható *Juhász és Társa* modern könyvesházában Andrassy-tér 16. sz.

— **Legjobb cigarettahüvelyek Kerpelnél.**

Nyári a Budapesti Csipkeárúház
281
Öccasiót rendez
Arad, Andrassy-tér 20. (Fischer Eliz-palota)
Selymek K. 160. Csipkekelemék 48 fillértől.

Csipek 2 fillértől. Madelrac 94 fillértől. Selyem, muszlin, harisnyák, 85 fillértől. Csipke maradványok 50%
: : -: engedménnyel. -: :-:

Elutazás előtt óvja meg rubáit

Moly-kár ellen

az éveken át kipróbált és egyetlen biztos hatása

„RADICAL“

molyirtó porral, ka-
pató -80, 50. — és
1 koronás dobozokban
kizárólag

HANZU NESTOR

drogeria és illatszert üzletében

Arad, Weitzer János-utca 2

Évente sok pénzt takarít meg, ha Drogeria szükségleteit állandóan fenti cégnél szerzi be. — Gyógyárak, kötszerek, háztartási cikkek, illatszerek, valódi és saját gyártmányú kölni-vizek, finom szappanok, arc-cremek, szájvizek, fogpaszták. — Nagy választék fésűk, hajtűk és hajkefékben. 187

TARKASÁGOK.

(A koplaló művész.) A kabaré már bezárult, de csak azért, hogy egy hónap múlva újra megnyíljon. A kabaré igazgatója természetesen már most tépi a haját, hogy kiket szerződtesse az új szezonra. A levelezések már most megindultak s egy pár tagot már szerződtetett is. A multkor például örömmel újságolta a kávéházban:

— Nagyszerű sláger szerződtettem! Első rangu!
— Kit? Talán Mela Marsot?
— Dehogy! Még annál is jobb! Mondhatom óriási! Egy koplalóművész! Két hétig koplal egy tvegazekrényben! És milyen olcsó! Mit gondolsz mennyit kap?

— Fogalmam sincs róla!
— Összevissza husz koronát és a kosztot.

(A vasárnapi rendőr.) Valósággal megbabonázta az aradi közönséget Fényes Annuska, a gyermekprimadonna. Vasárnap este, a nyári színházat, ezt a nagy hódályt zsúfolásig megtöltötte a publikum, sőt a lelkesedők egy nagy csoportja az előadás végével a bejáratnál várta meg és ünnepelte a csöppnyi művésznőt.

A tömeg láttára egy rendőr sietett oda. Nem tudta, hogy mi történt, de vasárnap lévén, már messziről kiáltotta:

— Na oszoljanak! Mit állnak ott! Mit bámulnak? Hát nem láttak még részeg embert?

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Ujaradi heti gabonavásár.

— az Aradi Közlöny tudósítása.

Ujarad, július 2.

Az időjárás — amellyől azt mondhatni, hogy ez idő szerint a termés sorsa függ — megfelelő, ha az idő továbbra is kedvező marad, e körülmény az eredmény javulását vonja maga után. A gabonaüzlet irányzata lanya.

Elkelt a mai piacon:

600 mm. buza	22:00—22:40
2000 mm. tengeri	19:20
Árpa	20:00
Rozs	19:80
Zab	20:00

Az árak száz kilogrammonként koronákban értendők.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távirati tudósítás.

Budapest, július 2

Készáru.

Amerika 1-el olcsóbb. Kinálat, vételkedv gyenge, 10 ezer mm. 10 fillérral olcsóbb.

Határidő.

Déli 2 órai
zárlat zárlat

Buza 1912. októberi	11.46	1.47	11.46	11.47
Buza 1913. áprilisi	11.76	11.77	11.75	11.76
Rozs 1912. októberi	9.34	9.37	9.30	9.31
Tengeri 1912. júliusi	8.80	8.81	8.77	8.78
Tengeri 1913. májusi	7.55	7.56	7.52	7.53
Zab 1912. októberi	9.39	9.39	9.36	9.37

Az árak 50 kilónként számítva.

Felelős szerkesztő:

Bolgár Lajos.

NYÁRI SZÍNHÁZ.

Aradon, 1912. július 3-án szerdán:

A kém.

Színmű 3 felvonásban. Irta: Kistemeckers Henri. Po dította: Góth Sándor. Rendező: Keszler Ede.

SZEMÉLYEK:

Felt Pierre	Keszler Ede.	Allamügyész	Kahler K.
Sternin báró	Herold Ede.	Vizsgálóciró	Szabó Lajos.
A püspök	Várnai Jenő.	Polgármester	Keller István.
Godolozski	Delli Lajos.	Heléne	Kápolnay J.
De Maurett	Vas Jenő.	Ivonne	Follinuszné.
Mauclair	Dr. Beregi S.	Annette	Nőgárdi M.

Kezdeté este 8 órakor.

URÁNIA

Mozgófénykép színház.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Ma szerdán, 1912. július 3-án

Páris titkai. Sue Eugen világhírű regénye után. 180 jelenet. Palotából egész a csatorna patkányokig. Egy gróflány kálváriája.

Előadások kezdete délután 1/2, 7 órától kezdve esti 12 óráig. A hölgyek kéretnek a nézőtérre kalap nélkül megjelenni. — Minden előadáson katonazenekar játszik. — Helyárak: I. hely 1 kor., II. hely 80 fill., III. hely 60 fill., IV. hely 40 fill., V. hely 20 fillér.

APOLLO SZÍNHÁZ

az Andrássy-téri új Lloyd-palotában.

Uránia Magyar Tudományos Színház aradi színpadja.

Ma szerdán, 1912. július 3-án:

1. Az álnéger. Dráma 2 felvonásban. — 2. Korsika. Gyönyörű természetutáni kép. — 4. Aranyéhség vagy a halál nyomában. Szenzációs amerikai dráma 2 felvonásban. — 5. György fogsága. Kacagtató.

Az előadások kezdete délután 6 órától folytatódóan 11-ig tartanak. — Helyárak: Páholy, ülésenként 1 kor., zártsték 1 kor., I-ső hely 80 fillér, II-ik hely 60 fillér, III-ik hely 40 fillér, IV-ik hely 20 fill., Műsort ingyen kapni a jegyszedőknél. — Saját zenekar. — Ruhatár. — Buffet.

NYILTTÉR.*

Óriási választék alkalmi és kivágot

női cipőkben

Kutányi J., Arad,

Vörösmarty-u. 1. Telefon 835.

Szirmai és szirmabessenyői Szirmay József cs. és kir. kamarás, őrnagy a 11-ik huszárezredbe és neje bajsai Vojnich Csilla saját, valamint gyermekeik József, Miklós, Mária, Csilla, ugyszintén öccse szirmai és szirmabessenyői Szirmay Vilmos, nagybátyja szirmai és szirmabessenyői Szirmay Géza nyug. kormánytanácsos, ennek neje és gyermekeik, továbbá nagynénje szirmai és szirmabessenyői Szirmay Mária, ugy a saját, valamint az összes rokonság nevében mély fájdalommal jelenti, hogy forrón szeretett édes atyjuk, nagyatyjuk, testvérük, valamint nagybátyjuk

szirmai és szirmabessenyői

Szirmay Gyula

cs. és kir. őrnagy, a mezőhegyesi állami ménes helyettes parancsnoka, a katonai érdemkereszt, a tisztiszolgálati kereszt, jubileumi érem, jubileumi érdemkereszt, a román királyi csillagrend tisztü keresztjének tulajdonosa

életének 77-ik évében, folyó évi július hó 1-én, hosszu szenvedés és a halotti szentsegek ájtatos felvétele után történt gyászos elhunytát.

A boldogult hült tetemei folyó hó 3-án délelőtt 10 órakor fognak a római katolikus szentegyház szertartása szerint beszenteltetni és a helybeli római katolikus sírkertben örök nyugalomra tétetni.

Az engesztelő szent mise áldozat f. hó 5-én, délelőtt 10 órakor fog a helybeli római katolikus templomban bemutatattni.

Aldás emlékére!

Mezőhegyes, 1912. évi július hó 2.

Varga Imre első temetés rendező intézete Arad, Minorita-palota. Telefon 37. sz. Éjjeli telefon 738.

Ertesítés

a szőlőfürt peronosporáról.

Általános a felajdulás hogy az utolsó napokban a fürt peronospora is rohamosan terjed.

Nem akarok most affelett tárgyalni, hogy ezen baj ily rohamosan hogyan lephette meg a fürtöket; csupán leszegezni kívánom azon tényt, hogy a szőlősgazdák már elfelejtették a 2 év előtt szenvedett károkat, — s a rézkénporolást (zidén csaknem mindnyájan elspórolták szőlőjüktől.

Mi a sürgős teendő tehát a baj megállítására?

Ugy a fürt, — mint a levél peronospora, a neki különösen kedvező időviszonyok mellett keletkező penészgombák, (sporák) elszaporodása, — melyek a fürtökön megfogamzanak s rohamosan elterjednek, — a bogyókat megbarnítják, s azok apránként leperegnek.

Miután a peronospora legjobb, sőt mondhatnám egyedüli ellenszere a réz, — melyet ezuttal a fürtök beporolásáról lévén szó; — por alakban használunk; — figyelmeztetem a szőlőbirtokosokat, hogy haladéknélküli siessenek a fürtöknek rézkénporral való intenzív befújtására, (kis holdra 5—6 kiló használandó), mivel ellenesetben ezen spora betegség is jelentékeny mérvben fog hozzájárulni, a még meglévő termés — tönkretételéhez.

Vojtek Alajos.

Benkő József

ARAD, Rákóczi-utca 16. sz.

Eivállal minden e szak-
mába vágó munkákat
csinos és szakszerű
kivitelben, a legméltá-
nyosabb árak számlá-
tása mellett 2271

Tanulók felvételnek.

Műlakatos, mérlegké-
szítő és javítóműhely.

388—1912. gsz.

Versenyárgyalási hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a rendőrség és tűzoltók részére szükséges posztóanyag szállítására zárt írásbeli versenyárgyalást hirdet. Szállítandó 55 m. kék köpeny posztó, 450 m. kék ruhaposztó. A minták az aradi rendőr kapitányi hivatalban megtekinthetők.

A versenyárgyalás 1912. évi július hó 8-án a városháza földszinti tanácsstermben fog megtartatni d. e. 10 órakor. Azon ajánlattevők, kik Arad sz. kir. város közönségével üzleti összeköttetésben nem állottak, tartoznak megbízhatóságukat azon kereskedelmi és iparkamara bizonyítványával igazolni, melyhez vállalatuk telepe tartozik.

2. Az ajánlatok pecséttel lezárt borítékban egy koronás bélyeggel ellátva a fenti nap d. e. 10 órájáig nyújtandók be. Az elkésett vagy szabálytalan ajánlatokat nem vesszük figyelembe.

3. Az ajánlatokhoz 5 % bánatpénznek a városi pénztárba való letételét igazoló nyugta csatolandó.

4. A posztó kizárólag hazai anyag lehet.

5. A szállítást elnyerő vállalkozó tartozik az 5 % bánatpénzt 10 % biztosítékra kiegészíteni.

6. Fentartjuk azon jogot, hogy a beérkezett ajánlatok közül az ajánlott árakra tekintet nélkül szabadon válasszunk.

7. Az ajánlattevő ajánlatával a végleges döntésig kötelezettségben marad.

8. Ajánlattevő köteles kijelenteni azt, hogy szállított posztóért mennyi jótállási időt vállal.

9. Az ajánlatban világosan és határozottan kiteendő, hogy ajánlattevő a feltételeket ismeri és elfogadja.

10. A versenyárgyalás a fent jelölt napon és időpontban az ajánlatok felhasználásával veszi kezdetét. Az ajánlatok felbontásánál az ajánlattevők, vagy igazolt képviselői jelen lehetnek.

11. Az ajánlatok felett Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottsága dönt.

12. Táviratilag beadott ajánlatokat figyelembe nem vesszük, nemkülönben pótajánlatokat.

Arad, 1912. június hó 10.

A gazdasági szék.

14412—1912.

Hirdetmény.

Közhírré tesszük, hogy a m. kir. keresk. miniszter 42946—912. sz. a. az acetylén gáz előállításáról és világítást vagy más célokra való felhasználásáról 1906. évi július hó 28-án 78354—1906. B. M. 47788—1906. K. M. szám alatt hivatali elődöm által az akkori belügyminiszter ural egyetértőleg kibocsájtott szabályrendelet 7. §-ának 9. és 10. pontjait a belügyminiszterium vezetésével megbízott miniszterelnök ural egyetértőleg hatályon kívül helyezte és azok helyét a következőket rendeli.

9. A töltő telepek lakott helyektől 20 méter távolságban minden oldalról fallal körülfalazott, állandóan jól szellőztetett tűzálló és csupán egyszerű és könnyű tetőszerkezettel ellátott épületnek kell lennie, melyben csakis az acetylén fejlesztő, a sűrítő szivattyú és recipiensek foglalhatnak helyet míg a szivattyú hajtására szolgáló erőgép ettől teljesen elkülönített helyen állítandó fel.

E helyiségre egyébként minden tekintetben alkalmazást nyernek e jelen szabályrendelet vonatkozó rendelkezései.

10. Az acetylén sűrítése csakis nappali világosság vagy a töltő helyiségen kívül álló lámpa fénye mellett történhetik. A kívül álló lámpának oly módon kell elhelyezve lennie, hogy fényét kettős üvegfalal légmentesen elzárt nyíláson keresztül vesse be a töltő helyiségbe s a lámpa távolsága a külső üvegfaltól legalább 1 méter legyen. A világítást berendezés teljesen a töltő helyiségen kívül létesítendő s utóbbiban sem gázvezeték, vagy csap, sem villamos vezeték, vagy annak kapcsolója, biztosítóka stb. el nem helyezhető sőt esetleges acetylén lámpák is teljesen külön álló kívül vezetett vezetékkel át táplálandók.

A jelen szabályrendet azonnal hatályba lép.

Arad, 1912. június 21.

A városi tanács.

7707—1912. ah. szám.

Ujabbi felhívás az adózó közönséghez.

Ismételve felhívjuk mindazokat, kik a fegyver adóra vonatkozó változásukat a már közzétett határidőben be nem adták, hogy ezt a változásukat folyó évi július hó 10-ig annyival inkább adják be, mert ellenkező esetben adójuk a törvényben meghatározott súlyos következmények terhe alatt — hivatalból fog megállapíttatni.

Arad, 1912. évi július hó 1-én

A városi adóhivatal.

Egy plébános elbeszélése.

Főtisztelendő Dubois ur Poiters környékbeli plébános gyomorfájásában szenvedett és az összes élelmiszereket kihányta ennek következtében. Elbeszélése szerint 8—10 napig nem volt széke, sápadt volt és jobban hasonlított esontvázhhoz, mint emberhez.

Egészséges állapotomban — mondja — békétűrő és jóságos természetű voltam, betegségem folytán ideges és könnyen haragra lobbanóvá lettem.

Sajnálatra méltó valék, mert akármilyen csekélység képes volt sodromból kihozni, higgadságomat elvesztém, türelmetlenné és igazságtalanná váltam.

A Belloc szén kitűnő eredményéről értesülvén, Poitersbe mentem s ott vásároltam magamnak egy palackot belőle.

Néhány kanálnyi bevétel után, annyira jól éreztem magamat, hogy szinte elhízeltemnek képzeltem.

Nagyobb adagban kezdtem bevenni, s oly szívesen szedtem az orvosságot, hogy már nélkülözhetelenné vált számomra.

Főtiszt. Dubois, plébános.

6851

Hányásom ehnult s így négy nap mulva hasszorulásomnak is vége lett. Azóta nem is tért többé vissza. E naptól kezdve az összes ételeket könnyű szerrel megemészthetem, fejem szabadabb lett és én előbbi munkáimnak szentelhetem magamat. Arcszínem megváltozott és visszatért előbbi hangulatom is.

Ennek már 3 esztendeje és én azóta kivétel nélkül eszem mindentől és semmi visszaesést nem tapasztalok.

Aláírott: Dubois, Adrien, 1889. december 9-én.

Valóban a Belloc-féle szénből elegendő minden étkezés után 2—3 kanálnyi bevenni, hogy pár nap alatt még a legelhanyagoltabb gyomorfájástól, mikor minden más gyógyszer sikertelen — megszabaduljon. A Belloc szén kellemesen hat a gyomorra, étvágyat gerjeszt, siettet az emésztést, megakadályozza a hasszorulást; hibázhatatlan szer a felt gyomor és migraine ellen, mely rossz emésztés következménye, ugyancsak gyomorfájás és felbúfogás és minden egyéb gyomor- és bélháj ellen.

Egy pohár tiszta vagy cukros vízben feloldandó és egyszerre, vagy ha tetszik több kisebb-nagyobb kortyokban beveendő.

A Belloc szénnek csak jótékony hatása lehet, ártani — senkinek sem árt, bármely adagban is lesz bevéve.

A Belloc-féle szén próbálták utánozni, azonban sikertelenül.

Tévedés elkerülése végett vigyázzunk, hogy a palack a „Belloc” védjeggyel és a vegyműhely címével legyen ellátva.

Maison L. Frère 19, rue Jacob, Páris.

U. J. — Azon személyek, kik a szénport nem bírják megszokni, tegyenek próbát Belloc-féle pasztillákkal.

Biztosan meggyógyul az, ki mikor gyomorfájdalmi vannak, 2—3 pasztillát vesz be! A pasztillák tiszta Belloc szénen tartalmaznak. Szájba véve és nyálal feloldva lenyelendők.

Kapható Aradon: Földes Kelemen, Hajos Árpád, Vojtek Kálmán, Rozenyay Mátyas gyógyszerészeknél és minden jó gyógyszerertárban. Nagyban Arad és vidékén: Vojtek és Weisznál.

346—1912.

Versenyárgyalási hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke utcajelző táblák szállítása iránt a törvényhatósági bizottság jóváhagyásától feltételezetten f. évi július 8-án d. e. 10 órakor zárt írásbeli versenyárgyalást tart.

1. A versenyárgyaláson minden hazai iparos részt vehet, ki iparágakörzésére engedéllyel bír. Azon pályázók kik a szóban levő munkát teljesítésére hatósági engedéllyel nem bírnak, kötelesek ajánlatukban ily képesítéssel bíró megbízottat megnevezni és képesítését okmányilag igazolni. Azon ajánlattevők, kik Arad sz. kir. város közönségével üzleti összeköttetésben nem állottak, tartoznak megbízhatóságukat azon kereskedelmi és iparkamara bizonyítványával igazolni, melyhez vállalatuk telepe tartozik.

2. Az ajánlatok pecséttel lezárt borítékban egy koronás bélyeggel ellátott a fenti nap d. e. 10 órájáig nyújtandók be. Az elkésett vagy szabálytalan ajánlatot nem vesszük figyelembe.

3. Az ajánlatok a városi mérnöki hivatalban 1 koronáért kapható mintán az egységárak és végösszegek pontos beírása és a végeredmények számokkal és szavakkal való pontos feltüntetésével adandók be.

4. Az ajánlatokhoz 5 % bánatpénznek a városi pénztárban való letételét igazoló nyugta csatolandó.

5. A táblák kizárólag hazai anyagból készítendőek. Ez irányban vállalkozó a városi mérnöki hivatal közegei ellenőrzésének veti magát alá.

6. A munkát elnyerő vállalkozó tartozik az 5 % bánatpénzt 10 % biztosítékra kiegészíteni.

7. Fentartjuk azon jogot, hogy a beérkezett ajánlatok közül az ajánlott árakra tekintet nélkül szabadon válasszunk.

8. Az ajánlattevők ajánlatukkal a végleges döntésig kötelezettségben maradnak.

9. Ha a vállalkozó a szállítási feltételeknek részben, vagy egészben eleget nem tette, jogunk van őt a vállalatától minden további beavatkozás nélkül elmozdítani és a táblákat kárára, vagy veszélyére mástól beszerezni.

10. Az ajánlatban világosan és határozottan kiteendő, hogy az ajánlattevő a feltételeket ismeri és elfogadja.

11. A versenyárgyalás a fent jelölt napon és időpontban az ajánlatok felbontásával veszi kezdetét. Az ajánlatok felbontásán az ajánlattevők, vagy igazolt képviselői jelen lehetnek.

12. Az ajánlatok felett Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottsága dönt.

13. Táviratilag beadott ajánlatokat figyelembe nem vesszük, nemkülönben pótajánlatokat.

Arad, 1912. évi június hó 17.

A gazdasági szék.

Ezen rovatban minden esté egy-
esetű beiktatásnak ára 4 fillér,
vastagabb betűkkel 8 fill.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Kiadóhivatal: József tér. 22.
Kiadóhivatali telefon: 181. sz.
Szerkesztőség: 257. sz.

Apró hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban, vidékről az apró hirdetések posta utalványon küldendők — a szövegben a szöveg előír — avagy levélhelyegekben. Tudakozódással a hirdetés száma mindenkor közzétett, a hirdetés megkezdésénél. (a jelölt leveleket kivéve) felvilágosításul szolgál a kiadóhivatal, és esetében, válaszbélyeg csatolandó. Az apróhirdetések díja a szöveg száma szerinti számítódik. Minden szó 4 fillér, vastagabb betűkkel 8 fillér. A legkisebb hirdetés 50 fillér. A vastagabb betűkkel kívánt szöveg a kásegrábrban előhúzással jelölendő. Az apró hirdetések előre fizetendők. A hirdetés a kiadóhivatal kívánságra díjazásul megszerkeszt. HIRDETÉSEK ESTE FÉL 6 ÓRAIG VÉTELEK FEL.

Ajánlatokhoz,

melyeket valamely jelige alatt küldenek a kiadóhivatalba, ne tessék eredeti okiratokat mellékelni, mert érettük semmiféle felelősséget nem vállalunk. Azokat az ajánlatokat, melyeket az apróhirdetés megjelenésétől számított 4 héten belül címzettjük el nem visz, a kiadóhivatal megsemmisíti.

LEVELEZÉS.

Margitbám

Anna ön egy csókot?? Oh igen, de csak ha Anna-papíron kér meg erre, kaphatja Juhásznál! 3487

Női írók,

váltak, legújabb, legdivatosabb mintákban Vojtek és Weisznál. II-5251

OKTATÁS.

Isr. Hülternatus

Chorin Áron-u. 1. jövő tanévre bennlakókat és magántanulókat már felvesz. — Prospektussal készséggel szolgál. 3888

ÜZLETEK.

Egy jóforgalmu

vegyeskereskedés más vállalat miatt eladó. Cim a kiadóban. 4356

Dohánytőzsde

évi 4000 kor. jövedelemmel átadó esetleg bérbeadó Ajánlatok „Dohánytőzsde 8000” jelige alatt a kiadóhivatalba adandók. 4297

INGATLAN.

Tőkebefektetésre

ajánlom 10%-ot jövedelmező, 15 évig adómentes Álmos-utcai (Máv. fűtőház mellett) bérházaim megvételét. Értekezhetni: Codilla építész irodájában. József főherceg-ut 19. szám alatt. 2741

Eladó ház

emeletes, 14 évig adómentes, kedvező fizetési feltételek mellett. Cim a kiadóhivatalban. 4272

67 hat. hold föld

szabad kézből eladó. Cim a kiadóhivatalában. 4286

Gyümölcsfa

hernyók és mindenféle gyümölcspusztító rovarok ellen „Tabicotin Emulsio Vojtek” a legjobb. Egy kísérlet mindenkit meggyőz. Vojtek és Weisz, Arad. II-5251

ALKALMAZÁST NYER.

Alkalmazásra keresek

egy gyermektelen házaspárt, a férj korcsmában, mint kimerő és az asszony a konyhai és a háztartási összes munkák elvégzésére, fizetés megegyezés szerint. Cim Ponta Demeter kereskedő Temeskövesd, u. p Temesaga. 4285

Könyvelésben

járta fiatal ember kerestetik. Cim a kiadóban. 4355

Egy ügyes ember

vidéki sörraktárba azonnalra kerestetik. Cim a kiadóba. 4848

Tanonc

teljes ellátással azonnali belépésre kerestetik. Goldberger Gábor vegyeskereskedése, Marosborsa. 4343

Gyakornokot,

ki 4 közép iskolát végzett, megfelelő fizetés mellett azonnali belépésre keressünk. Cim a kiadóhivatalban. 4324

Tanulóleányok

heti fizetéssel felvételnek az Aradi nyomdarszövetkezési társaság könyvkötészetében.

KIADÓ LAKÁS.

Kiadó.

A Textil gyár közelébe Sörház u. 11. sz. új házban, 2 szobás utcai uri lakás és 1 szobás udvari lakások azonnal, esetleg aug. hó 1-re. 4075

Földszinti utcai lakás!

Egy 2 szobás utcai földszinti lakás, mellékhelyiségekkel, augusztus 1-re Szt.-Pál-utca 8. számú házban kiadó. Bővebbet a háztulajdonosnál, a házban. 4358

Egy modern 3 szobás

lakás, fürdőszoba és hozzátartozó mellékhelyiségekkel, augusztus 1-re kiadó. Weitzer J.-u. 14. 4349

Simay-gőzfürdőben

butorozott szobák kiadók. 4352

2 szobás

új utcai lakás vízvezeték és villanyvilágítással és egy cipész és szabó műhelynek alkalmas helyiség augusztus hó 1-re Orci-utca 17. szám a. kiadó. 4326

Az Andrassy-téren

az első emeleten takarékpénztárnak, vagy más intézetnek — esetleg divatszalonnak — alkalmas utcai lakás kiadó. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Fényes parket

nyerhető Vojtek és Weisz hírneves parket-viasz használatával. II-5251

ALKALMAZÁST KERES.

Irási vagy rajzmunkát

elvéllal délutáni mellékfoglalkozásként a szakmában dolgozó fiatalember. Cim a kiadóban. 4347

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Automobilok

a legjobb karban, alig használtak, sürgősen eladók, 88 darab, 1000 koronától 15000 koronáig Aradon, Tóth B.-nél, Munkácsy-utca 8. sz., ajtó 13. 4334

Magánjáró benzomotor

20 HP., cséplésre, esetleg szántásra is, ekékkel, alig használt, kitűnő karban, kedvezően kapható Kovács Soma és Társánál, Aradon. 4337

Szobafestő-minta

és szerszám, haláleset miatt, eladó Ujaradon, Fő ut 175. szám alatt. 4341

Automobil

alig használt, 30 Hp. 4 cylinderes, francia gyártmány, melynek beszerzési ára 28000 korona volt, most 5000 koronáért sürgősen eladó Tóth B.-nél Arad, Munkácsy-utca 8 szám, ajtó 13. 4335

Kristály

szivarka-hüvely 100 darab 20 fillér; „Fregoli” szivarkahüvely 100 darab 32 fillér. Pichler Sándor papirkereskedésében Arad, Szabadság-tér 1. 2551

Likőraromák

mindenféle legfinomabb kávéházi likőrök előállítására Vojtek és Weisznál. II-5251

Leltározás után

tulhalmozott raktár folytán, vendéglői üveg- és porcellán-cikket, vásár alkalmából, gyári beszerzési áron árusítom ki. Sütő Józsefné, Forrai-utca 2/c. Telefon 478. sz. 4261

Használt cséplő-garnitúra

egy 8 löerejű Garet-lokomobil, 4-8 Clayton és Schottelwort-gyártmányú cséplővel és teljes hozzátartozókkal, azonnal eladó. Bővebb felvilágosítást nyújt Vostinar Istvánné cég, Világos. 4850

Megjelent

Tolnai Világtörténelmének IX. kötet; Tolnai Világlapja összes kedvezményekkel, bérletben és egyenként házhoz szállítva, ugyszintén egyéb folyóiratokat és divatlapokat. Krausz Paulin, Szinbáz-épület. Üzletmben intelligens leány állandó alkalmazást nyer. 4481

Benzin locomobil

12 HP. teljesen jó karban, jótállás mellett jutányos árban és kedvező feltételek mellett, azonnal eladó. Bővebb felvilágosítást nyújt Vostinar Istvánné cég Világos. 4351

KÜLÖNFÉLE.

Feltétlen uri ház

kerestetik a hol két, 9-10 éves gimnáziumba járó gyermek teljes ellátás és felügyeletben részesülhetne a jövő tanév ideje alatt. Szíves ajánlatokat szíveségből átvesz Lengyel Lőrinc, butornagykereskedő cég. 6654

Kiadó október 1-étől

300 vagy 600 darab rambuletanyabirka, 3 évi feles tartásra. Finta Péter, Doroszlófalva (Aradm.) 4325

Férges baromfiak

megtisztulnak Vojtek és Weisz baromfi féreg porától. II-5251

Poleskalrtást

eredményesen Lovas Károly lakástisztító vállalkozó eszközzel. Telefon 789. 4187

Férges baromfi élek

teljesen megtisztulnak Vojtek és Weisz baromfi-féregpusztító szerével Siker garantirova II-5251

Taxameteres

Bér-autok

Telefonszám
816

2381
Szolgálat: reggel fél 6 órától éjjel 12 óráig.
Garage: Deák Ferenc-utca 8. sz.

2111

Zálogház-

ből arany, ezüst és ékszerek

Farkas Streicher J. cégnél

Arad, Tököly-tér 1. SZ. 3221

Jó egészségének

tentartására használjon mindenki

Kárpáti-féle

epehajtót,

mely a legkínzóbb fájdalom-nélküli gyomortisztító hálszer. Ise édes, hatása gyors és biztos. 1 üveg utastással 40 fillér. 12 üveg franco K 4-80. Kapható kizárólag a készítőnél

KÁRPÁTI JÁNOS

gyógyszertárban 4075

ARAD, BOROS BÉNY-ÉR.